

Šumarski list.

Organ

hrv. slav. šumarskoga društva

Izdaje
hrvatsko-slavonsko
šumarsko društvo.

Uređuje
ANTE KERN.

Izlazi svaki mjesec.

ZAGREB 1909.

Naklada hrv.-slav. šumarskoga društva.

„SILVA“

hljeb za divljač

je praksom dokazana najbolja hrana za zecove, srne i crnu divljač, u obliku „cakesa“, — pospešuje razvoj jakih kostiju i vanredno jakog i velikog rogovlja.

50 kg. loco tvornice K 12.— kod veće količine stavljamo specialne ponude

Lovački psi kao i psi svih ostalih vrstih hrane se najbolje sa Fatteringerovim Patent-mesnim kolačem za pse.
50 kg. loco tvornice K 23, 5 kg. po K 3-20 prosto od poštarine.

Na)jednostavniji uzgoj gnjetela (fasana) te najbolji uspjesi sa Fatteringerovom mesnatom hranom za gnjetele.

Vrst I. je za mlade, a vrst II. je za starije gnjetele. 50 kg. K 24.— loco tvornice. 5 kg. K 3-30 prosto od poštarine. Opširne cjenike šalje

H. Polsterer

vlastnik i suutemeljitelj Fatteringerove tvornice Patent-kolača za pse i perad u WIENER-NEUSTADTU.

Preko 300 prvih nagrada. Utemeljeno g. 1893.

Imitacije treba u vlastitom interesu uvijek najenergичnije odbiti.

Broj 4290 ex 1909.

Prodaja jelovog, smrekovog, borovog i bukovog tvorivog te ogrijevnog drva na panju.

Kod kr. šum. ureda na Sušaku obdržavati će se dne 20. studena t. g. u 10 sati prije podne lih putem zatvorenih pismenih ponudah javna dražbena razprava glede prodaje u šumi na panju u redovitim godišnjim sječinama kr. šumarije Ljeskovac, Škare, Brlog, Krasno, Kosinj i Karlobag jur konsignirane i na 30.092 m³ procijenjene jelove, smrekove i borove; te na 14.634 m³ procijenjene bukove za gradju i tvorivo kao i na 17.080 m³ procijenjene bukove za ogrijevna drva sposobne drvene gromade u 14 hrpa sa ukupnom procijenjenom cijenom od 169,615 K.

Ponude imadu se staviti posebno na pojedine hrpe.

Potanki podatci mogu se ugledati kod podpisatog kr. šumarskog ureda na Sušaku i kod gore navedenih kr. šumarija

Na Sušaku, u mjesecu listopadu 1909.

Kr. šumarski ured.

ŠUMARSKI LIST

Pretplata za nečlanove K 12 na godinu. — Članovi šumar. društva dobivaju list besplatno — Članarina iznaša za utemeljitelja K 200. — Za članove podupirajuće K 20. — Za redovite članove I. razreda K 10 i 2 K pristupnine. — Za lugarsko osoblje K 2 i 1 K pristupnine i za »Šum. list« K 4 u ime preplate. — »Lugarski viestnik« dobivaju članovi lugari badava. Pojedini broj »Šum. lista« stoji 1 K. Članarinu i pretplatu na list prima predsjedništvo društva.

Vrstbina za oglase: za 1 stranicu 16 K; za $\frac{1}{2}$ stranice 9 K; za $\frac{1}{3}$ stranice 7 K $\frac{1}{4}$ stranice 6 K. — Kod višekratnog uvrštenja primjereni popust.

Gospodarstveno razdielenje brdske šume.

Napisao **Petar Manojlović** šumar. pristav.

Za šume otočke imovne občine sastavljene su gospodarstvene osnove pred kakovih 25 godina, pak stoga se je godine 1907. imalo početi sa drugom desetgodišnjom revizijom tih osnova. Obzirom ali na okolnost, što u n u t a r n j e (gospodarstveno) r a z d i e l e n j e š u m a nije pri prvom sastavku osnova bilo valjano provedeno, a u koliko je i provedeno, postojalo je samo na papiru, dočim u naravi nije nikada bilo vidljivo označeno; te nadalje s razloga, što je obzirom na prieborni značaj šuma otočke imovne občine, po kr. zem. vladi iznimice dozvoljeno, da se one urede po načelima i propisima odnosnih ustanova „n a p u t k a za sastav gospodarskih osnova i programa«, koji je izdan naredbom kr. hrv. slav. dalm. zemaljske vlade, odjela za unut. poslove od 23. travnja 1903. broj 23.152., glede sastavka gospodarstvenih osnova i programa, te godišnjih drvosječnih i ogojnih predloga po zakonu od 26. ožujka 1894., kojim se uredjuje stručna uprava i šumsko gospodarenje u šumah, stojećih pod osobitim javnim nadzorom, uslijed česa moraju se i sve procjenbene radnje provesti posve na novo, — to se faktično obavlja glavna revizija, odnosno sastavljaju se sasvim nove gospodarske osnove.

Pri tomu poslovanju se u prvom redu ispostavlja, da se mora provesti ponajprije sasvim novo unutarnje razdielenje

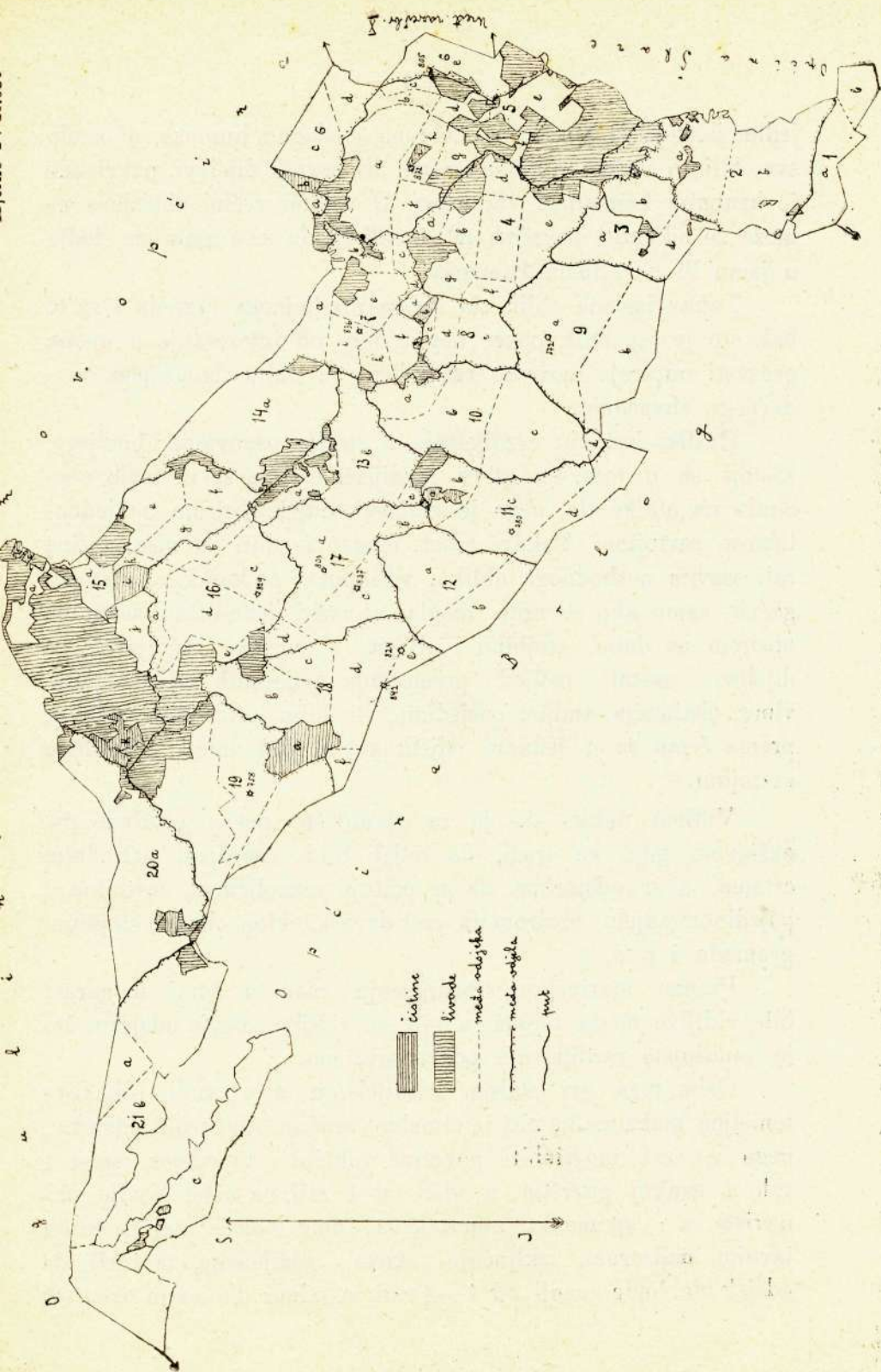
šume, pri čemu se obzirom na okolnost, što su šume otočke imovne občine skoro u cijelosti brdske i planinske šume, mora po danas u tom pogledu valjanim načelima, nastojati, da se medje sjekoreda, odnosno odjela (glavnih odjela ili okružja) prilagode oblicima tla, nadalje da se kao takove medje što većma upotriebe postojeći izvozni putevi, da se na iste nadovezuju, ili da im se dade barem takav smjer, kako će se u slučaju potrebe moći izgraditi kao izvozni putevi. Mora se daklem ići zatim, da se izbjegavanjem umjetnih crta (prosjeka) što većma provede t. z. n a r a v n o r a z d i e l e n j e (natürliche Eintheilung).

O tomu želimo u ovoj raspravici, na temelju jednog primjera iz naravi, malo obširnije govoriti.

Radi se o uredjajnom razredu br. IX. zvan „Krekovača“, u kojemu su ovoga ljeta provadjane revizionalne radnje. Obrastao je sa bukvom, kojoj je u nekim odjelima primješan javor u smjesi od 0.1 — 0.5, a stojbina mu je prema tabelama iz Gorskoga kotara III. — IV. razreda.

Za bolje razumjevanje stvari donosimo na strani 403 gospodarstveni nacrt tog uredjajnog razreda.

Kao sve šume otočke imovne občine, tako ima i ovaj uredjajni razred karakter kraškoga gorja. Sa južne strane naglo se diže iznad sela do najviše apsolutne visine od 842 m, koji se vis zove Velika Greda, pa onda se prostire prema sjevernoj strani sa više visova, od kojih su neki u nacrtu označeni u svrhu, da se lakše uoči nepravilnost terraina. Površina terraina udnbljena je sa silnim jamama takozvanim »d r a g a m a«, koje su osobita karakteristika kraša, izmedju kojih su prosipane silne gromade vapnenca, koji u ponekim dijelovima tvori neplodne čistine, kao što je odsjek 5-i. U većem dijelu šume pokrivene su ove gromade vapnenca sa mahovinom, a sitniji dijelovi tankim humusom, a svojim nagomilavanjem sprečavaju u mnogim slučajevima slobodniji prolaz čovjeka, tvoreći strme stijene, a s druge strane opet jame, koje svojim udubinama povećavaju još više nepravilnost terraina. Površina tih jama

jedina je, koja je pokrivena debljom naslagom humusa, a ostalo sve, bili to vrhovi, njihove strane, ili ravniji dijelovi, pokriveno je krupnim kamenjem vapnenca. U velikoj većini slučajeva ne može se odabrati površina od 1 rali, a da se s njom ne dodje u jamu ili na stijenu kamenja.

Takav izgleda oblik tla ovoga uredjajnoga razreda i za to baš, što je taj oblik posve nepravilan, od interesa je u njemu provesti nutarnje naravno razdijelenje u duhu današnjega modernoga shvaćanja.

Razlika izmedju razdijelenja u starim osnovama i novijega, sastoji se u tom, što staro razdijelenje nije se ni malo obaziralo na oblike tla, nego je izlučivalo odjele obzirom na jednodielnost sastojine. Takav odjel mogao je biti od više stotina rali sasvim neshodnoga oblika, više puta i po koji kilometar dugačak, samo ako se njim mogla uhvatiti jednolična sastojina obzirom na dobu, stojbinu i obrast, a odsjeke sačinjavali su dijelovi, nastali uslijed presjecanja pojedinih odjela putevima, čistinama, tuđim posjedima, ili inim prirodnim crtama, prema čemu su u jednom odjelu svi odsjeci imali jednoličnu sastojinu.

Vidimo dakle, da je to stanovište posve protivno današnjemu, gdje se traži, da odjeli budu omedjeni prirodnim crtama, a u odsjecima da se očituje raznoličnost sastojine u pojedinom odjelu, obzirom na vrst drveća, sklop, obrast, stojbinu, gromadu i t. d.

Prema starinskom razdijelenju nisu u šumi u naravi bile vidljive medje odjela, a bile su vidljive medje odsjeka, što je današnjem razdijelenju posve protivno.

Osim toga pri starom razdijelenju nisu imali nikakove temeljne maksimalne niti minimalne veličini odjela niti odsjeka, nego su svi mogli biti povoljne veličini i to odsjek ispod 1 rali u svakoj površini, a odjel od 1 rali na više. Novije stanovište, a i spomenuti naputak za šume stojeće pod osobitim javnim nadzorom, izključuje takovo razdijelenje, te traži, da odsjek ne bude manji od 1—4 rali, a odjeli da imaju oko 100

rali. Odsjek ispod 1 rali priključuje se susjednom većem odsjeku.

Iz ovoga se vidi, da mi prvašnji način unutarnjega razdjelenja šume moramo posve baciti i da se moramo staviti na posve novo i protivno stanovište, pa ćemo sada o provedenju toga novoga razdjelenja govoriti.

Vidili smo kakav oblik tla vlada u našem uređajnom razredu, prema komu se imamo razdjelenjem ravnati, a da ovo bude sto više prirodnim crtama prilagodjeno.

Birati linije, koje bi se dale za razdjelenje upotriebiti, tim je teže, što je terrain posve nepravilan, što nemamo posla sa pojedinim pravilnim kosama, nego sa isprelamanom površinom pokrivenom sa razbacanim stijenjem vapnenca.

U takovom terrainu bi sa velikim trudom i gubitkom vremena skupčano bilo trasiranje prosjeka, a same prosjeke ne bi ni odgovarale svrsi, koja se postavlja na unutarnje razdjelenje u šumi. Znamo naime, da unutarnje razdjelenje mora uzimati takove linije, kojima će se olahkotiti izvoz drva na najlaglji i najjeftiniji način, linije, koje su uvijek same od sebe stalne t. j. za koje ne treba nikakova umjetnoga učvršćivanja i uzdržavanja, da osiguravaju pravilni poredaj i smjer sječina u budućem gospodarenju, da se razdjelenjem stvori čvrsti okvir, u kojem će se kretati gospodarstvo, a da pri tom bude uvažena i estetična strana, te da ne izvodimo prosjeke, koje bi tekle jednim smjerom bez ikakova obzira na oblik terraina, a napose u našem slučaju, gdje je uz veliku nepravilnost terraina u opće teško položiti liniju od 200 m, koja ne bi naišla na stijenje, kamenje i jame. Dakle mi se takovima prosjekama ne možemo služiti, pak stoga da udovoljimo onim svima zahtjevima, koji se pri ovom unutarnjem razdjelenju šume stavljaju, moramo tražiti prirodne, stalne, čvrste linije, a to su u našem slučaju samo putevi. Drugih linija mi ne možemo imati.

Postupak pri provadanju ovoga unutarnjega razdjelenja bio bi ovaj:

Prije izlaska u terrain priredimo iz starih gospodarstvenih nacrtova novi nacrt na jednoj sekciji, obično u mjerilu $1' = 160\text{m}$, u koga unesemo sve iz staroga nacrtava, te onda pantografranjem prenesemo unj iz vojničkih mapa mjerila $1 : 25000$, puteve, glavniije slojnice, označene visove i udubine jama, tako da tim donjekle dobijemo sliku o konfiguraciji terraina.

Kada smo napravili ovakav situacioni nacrt, prijedemo onda na podijelu u odjele. Pri tom najprije upotriebimo postojeće puteve iz staroga nacrtava u kombinaciji sa putevima iz vojničkih mapa, a kada ni ovi ne dodječu, onda polažemo ravne ili lomljene linije prema dobivenom situacionom nacrtu, pazeći pri tom na oblik i veličinu odjela.

Kada smo u nacrtu obavili razdijelenje, izlazimo u šumu, da ga tamo provedemo.

Pri tom ćemo u šumi najprije potražiti one puteve, koji su u vojničkoj mapi ucertani, a u starom nacrtu nisu skinuti, uvjerimo se o njihovom smjeru, padu i stanju pa ako u glavnom odgovaraju traženim uslovima, koji se za unutarnje razdijelenje šume postavljaju, uzeti ćemo ih u podijelu.

Dalje istražujemo one puteve, koji nisu u vojničkoj mapi, a niti u nacrtu sadržani, ispitujemo njihove smjerove, škiciramo ih u naš nacrt, pazeći pri tom, da li se približno pokrivaju sa našim položenim linijama, a ako ne, tada moramo iztražiti, da li oni u vezi sa prvim putevima u nacrtu, tvore željene veličine i oblike budućih naših odjela.

Poznato je, da se za podijelenje ne mogu upotrijebiti takvi putevi, koji prave mnoge i velike zavoje, stoga ćemo takve iz podjele posve izlučiti, a interesovati se samo za one, koji teku prilično u jednom smjeru i to onim, koji našem razdijeljenju odgovaraju.

Razumljivo je, da pri tome rekognosciranju terraina moramo imati uza se čovjeka, koji dotični šumski srez na svima stranama dobro pozna, te koji će nam moći davati potrebne informacije, što je od velike koristi za cio rad.

U našem slučaju postojali su u nacrtu putevi na sjevernoj strani uređajnoga razreda i to između odjela 1 i 2 cesta, 2 i 3,

5 i 6, 4 i 5, 7 i 14, 14 i 15, 13 i 14, 15 i 16, 18 i 19, 19 i 20 te 20 i 21 stara cesta. Ostali svi putevi skidani su iz naravi. Put između odjela 3 i 9, 4 i 9 te 4 i 8 lijep je šumski put širok 2 m, izgrađen pri eksploataciji šume. Putevi između odjela 10 i 11, 9 i 10, 8 i 10 te 11 i 12 označeni su u vojničkoj mapi, a ne bijahu u nacrtu, a ostali izim ovih i onih, što su od prije u nacrtu postojali, izgrađeni su dijelom pri prvim eksploatacijama šume, ili su nastali od saobraćaja naroda na njihove posjede u šumu. Ovakovi su putevi uski, obična volovska kola voze po njima, ali su stalni, te bi se popravcima mogli privesti u potpunu uporabu. Put između odjela 16 i 17 posve je vidljiv i učvršćen s oba kraja do zavoja u sredini, koji prolazi kao nogostup takozvani „javnik“ i oba ova kraja puteva spaja. Baš u tom kraju nalazimo velike, nepravilno porazbacane stijene kamenja, pa bi n. pr. upotrebljena prosjeka u tom smjeru puta s jedne livade na drugu, kao međa ovih dvaju odjela bila posve neizvediva, te zato smo je morali izbjeći i poslužiti se kombinacijom puta i nogostupa, tim više, što je nogostup kratak, a uz to stalan, jer spaja oba puta kao izabrani i uglavljeni prečac. Ovakovi slučajevi u nepravilnom terrainu nastupaju češće.

Često puta i sama stoka (krupna) u ovakovima predjelima prinukana je na stalni prolaz progonom od jednoga kraja šume na drugi, pri čemu izabere onakove trase, koje su najmanjega uspona, a koje su ujedno najkraće linije između dvaju dijelova šume. To su onda stalne linije, u šumi uvijek održavane, te za slučaj potrebe, dao bi se ovakovim linijama posve lijepo izgraditi put. Znamo naime, da kada nam za podijelu ne dotječu prirodne linije, onda u krajnjem slučaju moramo priteći umjetnim linijama, koje ali trebaju u sebi imati sva obilježja, koja se u opće postavljaju na mrežu podijeljenja. Mi moramo trasiirati onakove linije, po kojima bi se dao izgraditi put, koji bi u podijeljenju bio upotrebljiv za transport drva, a naprijed istaknute trase mogu tom dobro poslužiti.

Kada smo konačno ovako istražili cijeli terrain, u nacrtu napravili privremenu skicu prema utvrđenoj podijeli u šumi, onda

predemo na izmjeru puteva, odnosno međa naših odjela, što se obavlja obično buzolom. Za vrijeme izmjere zatesivamo odmah i međašna stabla, na kojima ćemo pisati brojeve odjela, a da podijela i u naravi bude vidljiva.

Kada smo snimili sve puteve, koji do sada ne bijahu u nacrtu, onda prema podacima izmjere nanesimo ih na papir, naročito onakove puteve, koji su nam u šumi izgledali nejasnijega smjera, te onda ih unesemo u naš nacrt na temelju dvijuh stalnih točaka. Dobro je u opće u nacrt unijeti sve izmjerene puteve, pri čemu konačno uglavimo stalno unutarnje podijelenje, gdje ćemo jasnije upoznati veličinu i oblik odjela, a znatno će nam to koristiti kod kasnijega izlučivanja odsjeka.

Mi doduše već u naravi nakon točnoga poznavanja terraina, možemo prema upotrijebljenim linijama zaključiti na oblik i veličinu odjelâ, u opće na shodnost cijeloga razdijelenja, ali za izlučivanje odsjeka dobro je, ako imamo u nacrtu vjernu sliku podijelenja, čim smo dobili iz naravi u nacrtu nekoliko stalnih točaka, koje prije ne imadosmo, a što je također važno i za kasniju procjenu sastojina polaganjem pokusnih ploha.

Kada smo tako u naravi i u nacrtu riješili pitanje podiele u odjele, obilježavamo naše linije brojevima na međašnim stablima na obje strane. Brojeve obično mećemo u udaljenostima 40—50 m i to na stabla vis à vis stojeća. Ovo je najjednostavniji način obilježavanja na kori ili na zatesanom drvu sa uljenom crnom bojom. To se upotrebljava kao najbrži i najjeftiniji način, koji se kod listača daje prilično dobro provesti, dočim kod četinjača teže, pošto se ovi brojevi napisani na zatescima stabala, već kroz godinu dana zaliju smolom i treba ih godimice obnavljati. Stoga bi se tome donjekle pomoglo, da se zatesci ostave njeko vrijeme, dok se iz njih smola prilično iscijedi, pa onda od ove očiste, oliče bijelom bojom, te na ovom napiše broj međašnoga odjela.

Nu ovo obilježavanje u šumi ima svladati rdave običaje naroda, koji u opće sa velikim nepovjerenjem gleda ove radove

smatrajući, da bi se tim mogli oštetiti njegovi interesi služnosti u šumi, napose, da bi moglo doći do zabrane paše, te iz tih razloga a i iz objesti pastira bude ovakovo opisivanje u šumi uništeno za nekoliko dana, te da se očuva, mora se ponavljati, što daje dosta troška i nepotrebnoga poslovanja*.

Provedenim našim razdijeljenjem u odjele došli smo na svima razkršćima puteva do stalnih točaka, koje su u naravi vidljive, čime nam je olakšana svaka buduća izmjera, naročito odbadanje sječina, što kod starog razdijeljenja nije bio slučaj.

Kada smo tako obavili unutarnje razdijeljenje u odjele u terrainu i prenijeli ga u nacrt, prelazimo na izlučivanje odsjeka.

Poznato je, kakova je svrha izlučivanja odsjeka, pa ćemo ovdje samo iznijeti naš postupak pri tom.

Naprijed smo istaknuli, da je staro razdijeljenje u odjele izlučivalo samo jednolične sastojine, sa koga stanovišta mi danas polazimo u izlučivanju odsjeka. Nama danas ne treba ništa više, nego da dijelove ispresjecanih starih odjela novim našim razdijeljenjem, koliko leže od pojedinih starih odjela u našim novim odjelima, smatramo današnjim našim odsjecima. U starom su nacrtu n. pr. odsjeci 18e, 12b, 11d, 10d, 9f i 3d sačinjavali jedan odjel, koji nije imao nijednoga odsjeka, jer nije bio presječen nikakovom prirodnom linijom. Danas su ti djelovi toga jedinstvenoga staroga odjela u našim novim odje-

* Glede te vidljive obilježbe u naravi držimo, da je zatesivanje stabala ne samo radi smole, nego i radi toga, što se stabla time ozliedjuju, neshodno i za modernoga šumara nedostojno. Sasvim je dovoljno da se na glatkoj kori n. pr. bukve, bez svakoga priredjivanja metne oznaka sa uljenom bojom, dočim hrapava kora da se strugačem dovoljno izgadi, a zatim metne oznaka Time će se kod četinjača izbjeći zalievanju od smole, a stabla neće biti niti najmanje ozliedjena.

Glede same pako oznake preporučili bi, da se provede onako, kako je to učinjeno u novije doba u šumi zem. zajednice Gračani u Zagrebskoj gori. Tu se oznake odjela nalaze na stablima u takovoj visini, da ih čovjek ne može niti rukom, niti sjekirom sa tla dosegnuti. To u prvi čas zadaje malo više posla, nu ima tu prednost, da oznake nisu izvrgnute oštećivanju, čime se prištedjuje posao i troškovi obnavljanja.

Samo pako označivanje provedeno je na taj način, da je ponajprije bielom ulje om bojom naličea jedan četverokut, kojega stranice su velike 10—15 centimetara, a u tomu četvorokutu je sa crvenom uljenom bojom napisan dotični broj. Tim načinom je označivanje već iz daleka veoma vidljivo, a k tomu veoma lijepo i vanredno ugodno za oko.

Uredništvo

lima postali odsjeci. Dakako da nam još preostaje istraživati kao kod obične revizije, nisu li se stanja tih odjela promijenila, tim više, što je od sastava starih osnova proteklo mnogo vremena.

Za bolje i sigurnije orijentiranje u izlučivanju odsjeka, naročito ako su susjedni odsjeci slični, potrebno je, da imamo u nacrtu točno unešenu izmjeru podijele u odjele. N. pr. dolazim li u odsjek 4 c od raskršća puteva između odjela 4, 8 i 9, lahko mi je okularno zaključiti na udaljenost do odsjeka i prosuditi, da li se faktično u njemu nalazim.

Kako je u šumama od vremena sastava starih osnova do danas, već nekoliko puta sječeno, razumljivo je, da se ne će moći svagdje dijelovi tih starih odjela pridržati kao odsjeci, nego da će biti raznih promjena. Tako n. pr. odsjeci 7e i 7i bili su prije izlučeni kao jednolične sastojine u jedan odjel, dočim sada je u 7i sječom nastalo to stanje, da je obrast 0.5, po 1 rali ima 72 m³ bukve i 24 m³ javora, dočim u odsjeku 7e nije bila sječa, te je obrast 0.9 a po 1 rali ima 204 m³ bukve. Izlučenje ovih dvaju odsjeka uslijedilo je na osnovu ucertanih sječina iz staroga gospodarskoga nacрта, pri čemu se mora oprezno postupati, jer ove se medje sječina u naravi i nacrtima u dosta slučajeva nepokrivaju, čemu leži razlog u tom, što u starim nacrtima ne bijaše vidnih stalnih tačaka, na koje bi se izmjera sječina oslanjati mogla.

U našem uredjajnom razredu, kako se na slici vidi, služile su nam pri unutarnjem podijeljenju pojedine čistine i tudji posjedi kao karike u vezanju puteva. Odjele dobili smo uz svu nepravilnost terraina većinom prilično pravilna oblika, a prosječna im je veličina oko 150 rali, što nas u našim prilikama može posve zadovoljavati.

Odjeli koji su veći, većinom su obrašteni bezvrijednom sastojinom, kao odjeli 19, 20. i 21, dočim kod drugih opet pojedini njihovi odsjeci tvore takove bezvrijedne komplekse, kao n. pr. odsjeci na južnim okrajcima šume do sela, prema čemu su ovakovi odjeli veći, a sve te površine tih bezvrijednih sastojina ne dolaze u opću porabnu osnovu i tako je prosječna veličina upotrebljive površine pojedinih odjela znatno ispod 150 rali.

Postupajući ovako posve u duhu naprijed citiranoga našnjega shvaćanja o nutarnjem razdielenju šume, proveli smo u našem uredjajnom razredu gospodarstveno razdielenje samim putevima, kako se to vidi na slici i tim stvorili trajni i čvrsti okvir našem budućem gospodarenju.

Ovo bi bili glavni vanjski radovi na razdielenju šume, te oni odnose najviše vremena, a onda bi bili još vanjski radovi procjene, koji su se u našem uredjajnom razredu sastojali u polaganju pokusnih ploha od 1 rali u svima odsjecima krupnijih sastojina, a u sitnijim sastojinama u okularnoj procjeni.

U § 11. točki 2. spomenutoga naputka određuje se, da se drvna zaliha u sječivim sastojinama, koje obično dolaze do sječe u I. do III. gospodarstvenom razdoblju, odredi pomoću pokusnih ploha, koje da iznose 5—10% površine dotičnoga odsjeka.

U našem uredjajnom razredu položili smo u svemu 50 pokusnih ploha. U svakom odsjeku krupnije sastojine po jednu, u njekim po dvije, a u 5a i 10b po tri, iz kojih podataka izvadimo aritmetičke sredine i tim dobivamo konačne reprezentance odnošaja u odnosnim odsjecima.

To smo činili u onim odsjecima, gdje su odnosi uslijed veće nepravilnosti terraina nejednaki, napose po udubinama u sastojinama boljega, a po stranama i ravnijim dijelovima slabijega sklopa, a da dodjemo do popriječnoga stanja, polagali smo plohe na pojedina zastupana tipična mjesta.

Našim brojem pokusnih ploha odgovorili smo posve propisima spomenutoga § 11. i izveli smo svakako sa dovoljnom točnošću procjenu, tako da će buduća revezija u tom pogledu biti znatno olakšana.

Napomenuti nam je, da bi dobro bilo, obavljati na terainu odmah i proračunavanje pojedinih pokusnih ploha, čim bi se u znatnoj mjeri postizavalo vježbanje oka u procjeni sastojina, jer kasnijim proračunavanjem u pisarni kubature pojedinih debljinskih razreda, izgubi se posve slika odnosne plohe u naravi, uslijed česa ne stičemo vještine procjene od oka u najjednostavnijim slučajevima. Ovo bi naročito vrijedilo za nas mlađe radnike.

Stoji tome na putu štednja u vremenu i u novcu, koja je u glavnom propovijedano načelo od onih, koji se ogriješuju o samostalnost taxatorskih radova i smatraju te radove kao nješto u opće teretna po blagajnu imovne občine, a tobože bez prave svrhe.

Postanak i prestanak novosisačke imovne občine.

Napisao Dr. A. Goglia.

(Preštampano iz Mjesečnika prav. društva.)

Kraljevski odpis od 8. travnja 1871. (o ustanovama za prelaz obiju varaždinskih krajiško-pukovnijskih kotara, vojnih občina Senja, Belovara i tvrđave Ivanića, zatim občine Siska 2. banske krajiške pukovnije iz vojne u građansku upravu) uzakonjen zakonskim člankom sabora kraljevina Dalmacije, Hrvatske i Slavonije od 30. prosinca 1873. (Sbornik od g. 1874 kom. IV.) — određuje u §. 6., da se občina vojni Sisak ima utjeloviti gradu građanskomu Sisku.

Naredbom kr. hrv. slav. dalm. zem. vlade, odjela za unut. poslove od 31. ožujka 1874. br. 3041. izjavljene su obje sjeđinjene občine samostalnom gradskom občinom grada Siska.

Tim povodom izdana je naredba krajiške zemaljske uprave od 26. rujna 1872. br. 1489, kojom se određuje način, kako valja postupati kod izlučenja šumskog kompleksa, otpadajućeg provincijalisiranoj občini vojni Sisak od šuma II. banske imovne občine. Pošto dioba državnih šuma između države i II. banske pukovnijske občine u smislu zakona od 8. lipnja 1871. (o ustanovama za odkup izlučenje prava na drvlje, pašu i uživanje šumskih proizvoda, što krajiški stanovnici imaju u državnim šumama, nalazećih se u vojnoj krajini) jošte provedena bila nije, — određeno je, da se prigodom sastavka segregacijonog operata takodjer sastavi osnova za izlučenje šumskog diela, koji otpada na občinu Sisak.

Glasom zapisnika mjestnog povjerenstva za odkup šumskih dužnosti u c. kr. II. banskoj krajiškoj pukovnji od 26. travnja 1873. ustanovljeno je, da pukovnijska občina imade površinu od 106.993 jutara $1088\frac{1}{2}\square^0$, a občina Novi Sisak 1129 jutara $769\square^0$; pukovnijska občina dobiva vrijednost šumsku u iznosu od 4,221.013 fr. 60 nv.. — odpada po tom iznos od 39 fr. 4 nov. na jedno jutro; po tom imade občina Novi Sisak dobiti šumsku vrijednost od 44.094 fr. 90 nov.. — Obzirom na to dobiva ta občina šumsku površinu od 508 jutara $1024\square^0$ u reviru Lasinja.

Središnje povjerenstvo u Zagrebu providilo je taj zapisnik klausulom od 22. siječnja 1874. pa je cijeli elaborat predložilo izvješćem od 23. siječnja 1874. br. 29. c. kr. glavnom (vojnom) zapovjedništvu u Zagrebu.

Glasom zapisnika od 28. siječnja 1874. izjavili su se zastupnici občine Novi Sisak zadovoljni dopitanom površinom.

Naredbom c. kr. glavnog zapovjedništva kao krajiške zem. upravne oblasti u Zagrebu od 26. lipnja 1874. br. 4424 odobrena je upitna segregacija, a naredbom istog zapovjedništva od 3. srpnja 1874. br. 1839 određena je predaja revira „Lasinja« zastupnicima imovne občine Sisak.

U pogledu ustrojstva imovne občine izdana je naredba kr. hrv. slav. dalm. zem. vlade, odjela za unutarnje poslove od 9. prosinca 1874. br. 18772, koja medju inima određuje sljedeće:

»U smislu zakona od 15. lipnja 1873. (o imovnim obćinama u hrv. slav. vojnoj Krajini) imala bi se po čl. 5., 6. i 7. toga zakona prije svega ustrojiti imovna obćina, t. j. imalo bi se sastaviti zastupstvo imovne obćine, koje će, izabrav iz svoje sredine odbor, postaviti gospodarstveni ured u smislu §. 18. i 19. cit. zakona.

Pošto pako imovna obćina novosisačka svoje zastupstvo po čl. 5., 6. i 7. birati ne može, niti je obzirom na svoj maleni šumski posjed u položaju člankom 19. propisani gospod. ured postaviti i uzdržavati, obnašla je kr. zem. vlada

u svrhu reda i uprave imovinom imovne občine prema duhu i ustanovama reda za občine u c. kr. hrv. slav. vojnoj Krajini od 8. lipnja 1871. te cit. zakona od 15. lipnja 1873. odrediti:

»Zastupstvo imovne občine imade se sastaviti na temelju cit. obč. reda od 8. lipnja 1871. tako, da će analogno § 2. i 3. tog reda imati svi oni punoljetni mužki članovi rečene imovne občine, — koji u šumi »Lasinja« pravo na drvlje, pašu i šumske proizvode po zakonu od 8. lipnja 1871. imadu, — izabrati iz svoje sredine dvanaest zastupnika. — Ovi zastupnici izabrat će upravljajući odbor.

Za upravu i nadzor svoje šume može si imovna občina uz primjerenu nagradu izabrati šumara; — za vladinog povjerenika imovne občine imenuje se predstojnik žup. kot. suda u Sisku N. N.

U smislu te naredbe konstituirana je upitna imovna občina.

Godine 1877. prodala je imovna občina 1000 hrastovih stabala za 8000 for., koja je dražba odobrena vladinom naredbom od 30. svibnja 1877. br. 10.323.

Proračune imovne občine odobravalala je svake godine kr. zem. vlada.

Tako je n. pr. vladinom naredbom od 24. rujna 1878. br. 18.600 odobren proračun za godinu 1878.

Medjutim izradjena bi za šumu »Lasinja« gospodarstvena osnova, koja je odobrena vladinom naredbom od 24. svibnja 1885. br. 9679.

Čim je izdan Naputak A. k zakonu od 11. srpnja 1881. (kojim se razjašnjaju odnosno preinačuju neke ustanove zakona od 15. lipnja 1873. o imovnim občinama u hrv.-slav. vojnoj Krajini) imao se je sastaviti katastar pravoužitnika te imovne občine.

Nu upravni je odbor tek u sjednici od 21. ožujka 1886. zaključio, da se imade sastaviti taj katastar. Taj zaključak odobren je vladinom naredbom od 15. svibnja 1886. br. 13.966, — a sliedeće godine je katastar konačno sastavljen.

Nekretnine imovne občine upisane su bile u gruntovnim listovima br. 303, 399, 402 i 403 občine Novi Sisak, a prigodom sastavka grunt. uložaka upisane su u grunt. uložku br. 303. občine Novi Sisak na ime »Imovna občina Novog Siska«.

»Iz spisa vidi se, da su zastupstvo i odbor imovne občine redovito obavljali nadležne im poslove i da je vlada odobravalala izbore zastupstva, proračune imovne občine, zaključne račune, izbore šumara i t. d., dakle da je u toj imovnoj občini zavedena bila uprava i gospodarstvo kao i kod ostalih krajiških imovnih občina.

Medjutim iza kako je stupio u krijepost zakon od 25. travnja 1894. (o uređenju zem. zajednica) izdala je kr. zem. vlada, odjel za unutarnje poslove naredbu od 27. veljače 1899. br. 9997 slijedećeg sadržaja:

»Obzirom na propis §. 2. sl. b) cit. zakona od 25. travnja 1894. koji određuje, — da se ustanove tog zakona ne protežu na šume pripale krajiškim imovnim općinama po zakonu od 8. lipnja 1871., dok ne pripadnu provedenom diobom zajednicama ovlaštenika, nastanjenim u području pojedine upravne općine ili dijela njezinih (sela, mjesta). —

argumento a contrario, proteže se cit. zakon od 25. travnja 1894. na imovnu općinu Novi Sisak, budući su šume rečene imovne občine provedenom diobom zapale zajednici ovlaštenika nastanjenih u području upravne općine«.

Ujedno je tom naredbom određeno, da se ta zem. zajednica imade urediti prema propisima cit. zakona od 25. travnja 1894.

Iz razloženog vidi se da je krajiška imovna općina Novi Sisak g. 1899. prestala, te da danas mjesto nje postoji zemalj. zajednica Novi Sisak.

Njeke misli o šumskim štetama.

S nacionalno-ekonomskog gledišta napisao A. Perušić.

Šume su velika, otvorena i ničim nezaštićena dobra. Zato ih oštećuje anorganska, a pogotovo organska priroda, u kojoj je najpogubniji štetnik — čovjek, jer on napada najrađe na samo drvo. Te štete, koje šumi nanaša čovjek tim, što si nepovlastno prisvaja najvriedniji šumski proizvod — drvo, biti će predmetom ove rasprave, te o njima želimo raspravljati, iznašajući pri tomu u glavnim crtama njeke razloge, s kojih ljudi prave šumske štete, kao i nekolicu misli o tom, kako bi se pravljenje šteta po čovjeku reduciralo na minimum.

Kad promatramo i tumačimo pojav šumskih šteta, treba da prosuđujući važnost takovog pitanja, polazimo sa stanovišta nacionalne ekonomije, po kojoj je drvo danas gospodarsko dobro.

U prvim stadijima ekonomije stanovitog naroda bile su šume slobodna dobra, s kojim se svatko po volji, bez ograničenja mogao slinžiti.

Priroda producira drvo, čovjek drvom namiruje svoje razne potrebe, a usljed porasta i raznolichnosti čovječijih potreba, odnosno njihovih zajednica, nastalo je ograničenje u uživanju slobodnog dobra »šume.« Produkcija drva ovisi o prirodi i metodama gospodarenja, a kolanje o ponudi i potražbi. Ponuda ovisi o produkciji i kolanju dobra, a potražba o potrebi pučanstva. U kratko, drvo je, kao i svako drugo gospodarsko dobro, podvrženo zakonima nacionalne ekonomije. Treba dakle nastojati, da se šumsko-upravna i gospodarstvena načela dovedu u sklad sa načelima nacionalne ekonomije.

Postotak šumske površine prema postotku ostalih vrsti kultura i broju pučanstva nije kod nas tako malen, a da nebi mogli racionalnom uporabom vlastitih šuma namirivati potrebe našeg pučanstva. Pa ipak ima kod nas vanredno mnogo slučajeva šumskih šteta. To nije teško shvatiti, kad pomislimo na fundamentalne činjenice, da su naše šume, kao i drugdje, nejednako smještene po zemlji tako, da redovito ima više šuma

tamo, gdje su usljed nepristupačnosti terena, pomanjkanja produktivnog tla, komunikacija, geografskog položaja etc. . . . uvjeti za razvoj pučanstva nepovoljniji i obratno. Poljska i šumska kultura stoji jedna prema drugoj u naravnoj oprieci. Zato i ne vidimo jednako i jednolično razmještenje šuma po zemlji, niti njihov paralelni razvoj sa porastom i napretkom pučanstva. Životne potrebe i navike nisu u svakom kraju jednake, ali stara bolest na šumskom gospodarstvu, koja je u historiji mijenjala svoja nazivlja od „uništavanja“ i „devastiranja“ do „prekršaja“ i „krađe“, prema tomu koliko, tko i u čijoj šumi je štetu pravio, postoji još i danas

Šumske štete prave ljudi šumi najbliži, više preko zime, jer se tad radi niže temperature konsumira više goriva, a seljaci nemaju posla. Veće se ili manje štete prave i periodično u slučaju nerodice, elementarnih nesreća i. t. d.

Na kakav sve način čovjek pravi štetu na drvu, navadja prilog D. k šumskom zakonu. Često posredna šteta nadmašuje istu vriednost prisvojenog drva, a obično se očituje u tom, što se oštećuju mladi i srednjo-dobni razredi, dakle stabla u naponu razvoja i snage, dočim se zrela i starija stabla ne diraju radi nezgodnosti otuđenja. Koja vrst drva, koji šumovlasnici, te uolikoj mjeri najviše trpe, ovisi u glavnom o mjesnim prilikama, običajima i potrebama naroda, kao i postojećim šumsko-redarstvenim propisima.

Gdje ima stanovitog dobra u obilnoj mjeri, tamo se ono često i neracionalno troši, i obratno. Zato će se radi drva šumske štete praviti dok bude šuma i ljudi. Stati im se na put posve ne može, ali zato treba raditi o tom, da se šumske štete, koje još danas mjestimice ugrožavaju opstanak mnogih šuma, naročito onih imovnih općina i zemljištnih zajednica, reduciraju na stanoviti minimum

Prije svega moramo točno upoznati i odrediti uzroke pravljenja šteta, jer nam tad neće biti teško izabrati preventivna sredstva, a to je svakako najvažniji posao.

Pravljenje šumskih šteta jest većinom lokalnog značaja, kako ćemo niže razabrati iz činjenica, koje prouzrokuju šumske štete.

Izvan svake je dvojbe, da je gorivi materijal, bilo u kojoj formi, jedan od uvjeta opstanka čovječanstva, nalazilo se ono na ekvatoru ili na polovima. Tu nam je potrebu donijela već najprimitivnija civilizacija. Suvišno je, da raspravljamo ovdje o tom, jeli to bila potreba ili možda navika. Potreba postoji i ona je jedna od 1-vih razloga za pravljenje šumskih šteta.

Gdje su uvjeti za namirenje tih potreba vrlo povoljni (n. pr. u šumovitim krajevima), tamo su običaji naroda i način života, a prema tomu i način porabe gorivog materijala, prilagođeni lakšem ili težem načinu dobave te vrsti drvnog materijala.

Gdje nema šuma, služi se narod drugom vrsti goriva, drvnim i kamenim ugljenom, tresetom, briketima, slamom i inim gorivim surogatima, a za građu služi mu željezo, beton, kamen etc. Takvi su krajevi u novije doba provideni skladištima drvne i željezne građe, drvnog i ine vrsti goriva, dok obratno toga u šumovitim krajevima nema, ili samo u vrlo neznatnoj mjeri. Jedno isključuje drugo.

Prema tomu imat ćemo na umu isključivo takove krajeve, gdje se šumske štete i prave t. j. gdje ima šuma. Iz šume namiruje narod direktne ili indirekte, isključivo ili najvećim dijelom, sve moguće potrebe na građi, tvorivu i gorivu. Gdje je isključena mogućnost dobave takovog materijala iz javnih skladišta ili trgovina, mora se ta potreba namiriti iz okolišnih šuma, pa ako i eliminiramo odavle umišljene potrebe, što su ih uslijed obilja šuma prilike stvorile (n. pr. upotrebom drva tamo, gdje bi se ono možda dalo zamijeniti drugim materijalom, loženje drva na takav način, kojim se potroši silna množina topline, a tek se neznatni dio upotrijebi, kao kod otvorenog ognjišta i t. d.), to će u takvim slučajevima još uvijek biti znatne lokalne potrebe. Gdje narod ne ima nikakova prava na okolišne šume, (ako su one n. pr. privatne ili

državne), tu će si narod potrebno drvo dobiti ili poštenom narudžbom, kupom na lokalnom trgu, ili direktno od seljaka, što se ali vrlo često događa na štetu kojeg šumoposjednika; ili nedozvoljenom šumskom kradjom, koja se tim većma događa, čim je narod siromašniji, nemarniji i nekulturniji.

Takav narod svoje potrebe na drvu obično namiruje pravljenjem šumskih šteta, a vrlo često zahvaljuje šumi svoju ekstenziju, te iz nje kradjom i preprodajom često namiruje i svoje životne potrebe (nabava živeža, namirenje javnih daća i t. d.) Osim toga namiruju razni obrtnici, koji se služe isključivo drvnom surovinom, često na ovako nedozvoljeni način sve svoje potrebe, a pogotovo tamo, gdje šumoposjednik ne će da u interesu tih obrtnika uzima u obzir njihove zbiljne potrebe, kojim oni inače ne mogu udovoljiti, a u koliko mogu, trpe nerazmjerne troškove.

Nije mnogo bolje ni u takvim krajevima, gdje ima narod izvjesna prava na šume, ili na njezine užitke.

Kod imovnih općina jest zbiljna potreba pravoužitnika na gorivu kud i kamo veća, nego li je pravoužitnička katastrom t. j. zvanično određena potreba. Razliku između jedne i druge nadoknade ovlaštenici pravljenjem šteta Pod plaštem ovlašteničtva brinu se oni i za nepravoužitnike, jer je velika razlika između »kvara« i »krađe«.

Ovakove štete, koje nastaju iz pravih, umišljenih, često i kulturnih potreba pospješuje borba za opstanak, napućenost krajeva, nemogućnost nabave gorivih surogata, blizina lokalnog trga, kakvoća i kolikoća komunikacija, mjestimično blizina, obilje i slabo čuvanje šuma, rodnost godine, glad, elementarne nesreće, klimatski odnošaji i t. d.

Ovo su najopćenitije, najčešće, najraširenije i najpogubnije šumske štete. Neprestano se nastavljaju, negdje i nekad rastu, riedko padaju, a taj proces ide uporedo sa životnim prilikama čovjeka.

Dalji razlog šumskih šteta je porast pučanstva.

Uslijed porasta pučanstva raste i potreba produktivnog poljskog tla, odnosno proizvodnje dobara. Ova je vezana na

površinu, a ima svoje granice i uz najsavršenije melioracije. Nastaje i veća potreba na gorivom i građi, kojoj se obično udovoljava na gorespomenuti poznati način. Gdje ponestaje poljsko-produktivnog tla, tu se po naravnom i neumoljivom principu o populaciji, ide dalje na štetu relativnog šumskog tla, ako se ono u blizini nalazi. Zato su i veoma česti slučajevi usurpacije šumskog tla.

Nuzgredno ovdje spominjem, da je kod nas porast pučanstva prilično velik (u Slavoniji doduše samo uslijed useljivanja), jer su mu uvjeti za opstanak i razvoj vrlo povoljni. Seljak se u gospodarstvenom i socialnom pogledu sve više individualizira. Tim raste i potreba na drvu.

Odatle i veće šumske štete.

Savezno sa gornjim razlaganjem o potrebi i porastu pučstva opaža se paralelno s tim, da se i sa drvnim gorivom negdje bar nešto, a negdje mnogo racionalnije postupa nego prije. Goriva se snaga naime sve koristnije izrabluje tako, da će možda s vremenom posve racionalna upotreba gorivog drva, odnosno gorivih surogata, paralizovati i veću potrebu na gorivu drvu.

Dalnji razlog mnogim šumskim štetama je još uvijek velika nekulturnost našega naroda.

Danas su nazori našeg seljaka o šumi i šumskom gospodarstvu većinom još dosta primitivni. Pa i mnogo naše inteligencije smatra šumu isto onako općim dobrom, kao što vodu, zrak, svjetlo, što je samo posljedica stoljetnoga ratovanja, a stoga i nekulturnosti našega naroda i iz njega nikle inteligencije. Usljed takvog općenitog shvatanja kao da našem seljaku nisu posve bistri pojmovi o tuđem i zajedničkom šumskom vlasništvu. Seljaku je posve čista savjest i ne smatra nemoralnim, kad sretno umakne s ukradenim drvom. O to do zgođe opet mirne savjesti ponavlja. I pomanjkanje kulture prouzrokuje dakle šumske štete.

Dalnji razlog velikim šumskim štetama jest nesposobnost lugara.

Naš seljak se dosta boji savjestnih, poštenih i energičnih čuvara šume. Stoga kada bi oni bili svi sposobni i savjestni, a uz to i energični, bilo bi i manje šumskih šteta. Nu eneržija i neustrašivost u službi jest vrlina individualne naravi, koja je prirođena, te se neda naučiti. Ima stoga dosta lugara koji su savjestni i poštenu, nu kojim manjka eneržija, pak stoga nisu sposobni za valjano čuvanje šume. Njihovu naime mlitavost štetočinci odmah uvide i izrabe ju u svoju korist.

Nadalje je u mnogo slučajeva, osobito kod zemljištnih zajednica, uzrokom šumskih šteta to, što su lugari upravo preneznatno plaćeni, te oni ako hoće materijalno obastati, često svoju službu vrše, a pravo rekući i moraju vršiti pristrano, odnosno držati se one poslovice »kakva plaća takva služba«.

Takav lugar ili ne vrši službu, nego se bavi svojim gospodarstvom, ili ju vrši tako, da si diferenciju između plaće i zbiljne mjesečne potrebe, nemakne zloporabom svojeg položaja na štetu svog poslodavca.

I tako se i na ovaj način u velike podupire šumska šteta.

Dalnji razlog velikim šumskim štetama je kasno presudjivanje, slabo kažnjenje štetočinaca i mlitavo utjerivanje šumskih odšteta.

Da su se podnešene prijavnice brzo raspravile i presudile, štetočinci kaznili zatvorima, a dosudjene odštete brzo i energično utjerale, nebi se danas govorilo o tolikim šumskim štetama. Ovako ali ne samo da te štete nisu jenjale, nego se one sve to većma nastavljaju i čini se, da će dužne odštete narasti na upravo ogromne iznose. Na više se mjesta zbilo tijekom prošlih decenija šumsko-redarstvenih prekršaja u tolikoj mjeri, da je kod mnogih političkih oblasti usljed nagomilanja prijava, nastao zastoj u provođanju rasprava, nastale zagode, a do ovršenja presuda, osim kazni zatvorom i ukorom, nije većinom došlo.

Pri tom štetuje okrivljeni i oštećeni.

Okrivljeni nije kažnjen odmah iza počinjenog prekršaja. Nije dakle u pravo vrijeme osjetio nužne i brze kazne, čim bi se polučio neki moralni uspjeh i narod uzgajao. Nije na-

dalje platio šumovlasniku određenu odštetu, a to je opet rađalo neugodnom posljedicom, da je štetočinac svoj stari posao nastavljao, a dug se gomilao na štetu njegovu i oštećenoga.

Oštećeni šumoposjednik mora naime i nadalje, a možda i u većoj mjeri da podnaša ružiniranje svog gospodarstva, a kapital, koji se godimice dosuđuje u njegovu korist, leži rastrešen u neznatnim djelovima i ne nosi mu nikakve koristi, već se smanjuje usljed izgubljenih kamata i poduzetne dobiti. On nadalje ima štetu uslijed toga, što mora povećavati broj šumskog personala, postavljati ovrhovoditelje, posebne pisare, zatim što mnoge tražbine zbog slučaja smrti, izselenja, dioba i t. d. postanu neutjerive, te što ugled njegovog upravnog i čuvarskog personala trpi pred narodom.

Preveliki šumski kotari i šumski srezovi indirekte takodjer u velike podupiru šumske štete. Šumar i lugar može u stanovitim okolnostima upravljati, odnosno usčuvati samo određenu minimalnu površinu. Ako je ta veća, a na žalost u mnogo slučajeva, osobito kod imovnih općina i zemljištnih zajednica je tolika, da prvi uz svoje redovito poslovanje nedospiju na intenzivno nadziranje lugara, a ovi potonji uz šumsko-tehničke pomoćne radnje (kulture, čišćenja, prorede, pomaganje kod procjena, doznaka i premjera i t. d.) nedospiju da intenzivno čuvaju šumu, čime se dakako u velike podupire pravljenje šumskih šteta.

Nastaje sada glavno pitanje, kako da šumskih šteta nestane, odnosno kako da se smanje?

Šumskih šteta posve nestati ne će nikada, ali se one mogu postepeno umanjiti dotle, dok se ne svedu na minimum.

Kod ispitivanja uzroka pravljenju šumskih šteta, naveli smo kao glavne uzroke: 1. potrebu, 2. porast pučanstva, 3. nekulturnost naroda, 4. nesposobnost lugara, 5. kasno presuđivanje, slabo kažnjenje štetočinaca i mlitavo utjerivanje odšteta i 6. preveliki upravni kotari i lugarski srezovi. S timi razlozi mora računati svaki šumoposjednik, kojem šumske štete

podgrizavaju gospodarstvo, te on mora u vlastitom interesu nastojati odkloniti barem one, kojih odstranjenje o njemu ovisi.

U tom smjeru bismo preporučili sljedeće:

Ad 1. U koliko se šumske štete prave radi nužne egzistentne naravne potrebe, uključiv ovamo osim potrebe na drvu i ine opravdane i neodklonive potrebe (n. pr. paša za vrijeme iznenadne poplave ili osobite nerodice krme, potreba na vinogradskom kolja, sitnijoj gradji za domaću porabu i t. d.) treba naći neki modus vivendi i takovu potrebu sjedne strane predvideti u drvosječnoj osnovi, a s druge strane omogućiti narodu da ih u pravo vrijeme podmiriti može.

Treba narodu pružiti zgodu, da na dozvoljen način dođe do potrebnog građevnog i gorivog drva, ako to ikako dozvoljavaju gospodarsvene okolnosti, te da mu se učini pristupnim uz mali novac kup suhadi, drvnih odpadaka, kopanje panjeva, da mu se dade zgoda zarade, da se uzgaja stanovita najzgodnija vrst drveća i za gorivo i za građu i da se podignu nužna skladišta za gorivo i građu.

Napose je dužnost državne šumske uprave, a pogotovo i u većem stilu dužnost je uprave imovnih općina, koje su same po sebi javno narodno dobro, da na gore nabačen način narodu pomognu, a kod sebe štetu umanje. Ostali pako šumoposjednici će raditi samo u vlastitom dobro shvaćenom interesu, ako budu tako postupali. Privatnicima mora se to preporučiti iz istih razloga.

Ad 2) Kako da šumska uprava uzme obzir na porast pučanstva? Kao što je teško spriječavati naravni razvoj pučanstva, isto je tako teško spriječiti i povećanje poljsko-produktivnog tla na štetu šumskog relativnog tla. Tom naravnom i neumoljivom principu populacije pokorili su se već davno šumoposjednici u naprednim zemljama, te n. pr. danas u Njemačkoj nalazimo šume samo na apsolutnom šumskom tlu. Moramo se dakle i mi s tim sprijateljiti, te se zadovoljiti time, da ušćujemo samo šume na apsolutnom šumskom tlu, a da one šume, koje leže na tlu sposobnom za koju drugu

vriedniju kulturu, pomalo krčimo i prepustimo inim granama gospodarstva.

Dakako da su na to u prvom redu pozvani oni šumoposjednici, čije šume nisu opterećene sa šumskim služnostima. Nu i za ove potonje šumoposjednike (krajiške imovne općine i zem. zajednice), koji su radi podmirenja potreba svojih pravoužitnika, odnosno ovlaštenika na drvu, dužni svoj šumski posjed ne samo neokrnjen održati, nego ga radi podmirenja potreba svojih pravoužitnika odnosno ovlaštenika na drvu, po mogućnosti i povećavati, nadati će se veoma često prilika, da od privatnika kupe šume ležeće na apsolutnom šumskom tlu, te da u zamjenu za njih izkrče i u drugu kulturu pretvore mnoge svoje u ravnici na plodnom tlu ležeće šume.

Takovih slučajeva dešavalo se je u novije vrijeme u većem broju kod nekih zem. zajednica (n. pr. u ludbrežkom kotaru), a morati će se stim početi baviti i mnoge imovne općine po ravnoj Slavoniji.

Želji i potrebi za povećanjem kulturnoga tla daje se pomoći i na taj način, da se šumoposjednici posluže sa pogodnošću ustanova §. 3. šumskog zakona, po kojemu šumoposjednik nije dužan smjesta pošumiti iskrčenu površinu, već najduže za vrijeme od 5 godina. Taj se broj godina može vrlo korisno upotrijebiti za poljsko ili šumsko-poljsko gospodarstvo, što se na više mjesta s uspjehom i čini. Zato će i šumoposjednik, u koliko dopuštaju šumsko-gospodarstveni odnošaji (vrst drveća, vrst tla, ine okolnosti), moći toj nacionalno-ekonomskoj potrebi na produktivnom tlu, usljed porasta pučanstva. udovoljiti na taj način, da šumske krčevine prije zagajenja daje u zakup. Svakom zgodom trebalo bi nadalje direkte u narodu djelovati, da što racionalnije postupa sa gorivom, odnosno da nabavlja štednjake, moderne peći, da pali kameni i drveni ugljen i ostale surogate, da se u zgradarstvu služi željezom i betonom. Isto tako da što racionalnije izrabljuje kulturno-poljodjelsko tlo upotrebom gospodarskih strojeva i melioracijama.

Takovo krčenje, odnosno pretvaranje šume u drugu kulturu, mogu šumari kod nas tolerirati tim prije, što mi imamo preko 1,400 000 jutara šume na apsolutnom šumskom tlu, i što k tomu imamo ogromni prostor kraških površina, koje se sada već pošumljuju, a obzirom na to, što za inu unosniju kulturu nisu sposobne, pošumiti će se, makar i sa velikim troškovima, po vremenu u cielosti i tim povećati produkcija drva.

Ad 3. Naš narod je u velikom dielu zaostao ne samo u obćoj kulturi, nego je on nenaspredan i u svom poljskom i kućnom gospodarstvu, pa dosljedno tomu u mnogim krajevima veoma rastrošan i sa drvom.

U pogledu obće kulture ne može šumarsko osoblje mnogo učiniti. Na to su pozvani drugi faktori, nu ono može i treba da narod upućuje na razumnu štednju sa drvom. uvadjanjem štednjaka umjesto dosadanih otvorenih ognjišta te takovih pećih, koje uz manje drva daju dovoljnu toplinu, a tamo gdje ima ugljena i drugih drvnih surogata, da i ove upotriebljuje za ogriev.

Naročito treba šumarsko i lugarsko osoblje da upućuje narod, da si tečajem ljeta nabavlja ogrievno drvo, kako to čini narod u Gorskom kotaru, a ne da tek onda, kada zima pritisne, pomišlja na dobavu drva. Tada su putevi obićno neprohodni, a ležika je pod sniegom te se ne može naći.

Pošto veliki dio naše inteligencije potiče iz naroda, to ona u velikom dielu ima o šumi isto onako krive pojmove kao i sam narod, naime smatra šumu kao nekakovo slobodno dobro, koje se ne može nikada izerpiti, to bi trebalo raspravama u dnevnim listovima, posebnim brošurama, te u obće svakom danom zgodom inteligentnije slojeve podučavati o ispravnim načelima glede šumskoga vlasništva, šumskoga prekršaja, kradje i t. d., ne bi li po vremenu došli do toga, da nas ti slojevi budu shvaćali i podupirali, a ne kao do sada, gdje su obićno na strani šumoštetnika, a proti šumoposjednicima.

ad 4) Valjano čuvanje šuma u prvom redu ovisi u lugarskom osoblju, kojemu je to jedna od glavnih njegovih duž-

nostih. Ako to osoblje ima za svoju službu dovoljno spremne, ljubavi i volje, te ako je ono materijalno obezbijedjeno, tako da ono hoće i može, te u istinu i vrši svoju čuvarsku službu pošteno, ne će ga narod doduše ljubiti, ali će ga štovati i od njega se bojati, a to će bezuvjetno imati za posljedicu smanjenje šumskih šteta.

Za uspješno vršenje današnje lugarske službe, gdje to osoblje uz čuvanje šuma, mora obavljati mnoge tehničko-pomoćne poslove, ne dostaju više 4 razreda pučke škole, nego bi bilo potrebno ustrojenje lugarskoga tečaja, kakovi su u naprednijim zemljama osnovani već davno, a u novije doba otvorio se takav tečaj dapače u susjednoj nam Bosni i Hercegovini — vidi o tomu viest u Šum. listu broj 10. od t. g. na strani 390. i 391.

Glede plaća pako je upravo nevjerovatno, što se u tom pogledu kod nekih zem. zajednica i privatnika radi. Ima tu na žalost primjera, da plaća lugara nije niti tolika, da bi lugar kod marljivog čuvanja šume bio kadar s tom plaćom podmiriti troškove za nabavu odijela i obuće, što ju u službi podere.

O kakovoj pravednoj i primjerenoj naplati tu ne ima ni govora. Nu i kod onih zemljištnih zajednica i privatnika, gdje je lugarsko osoblje nješto bolje plaćeno, ali ne ima mirovine, teško je dobiti skroz valjana lugara, a to stoga, što radi pomankanja mirovine, svaki iole bolji lugar nastoji, da dobije namještenje kod državne šumske uprave ili kod imovnih občina.

Uvidjavan i radin šumar ne će dakako u tom pogledu moći čudesa stvarati, nu ustrajnim i spretnim radom moći će barem po gdjejojega šumoposjednika uvjeriti, da je štednja u tom smjeru samo na štetu šumoposjednika, te ga stoga skloniti na uvidjavnost i poboljšanje materijalnoga položaja svojih lugara.

Ad 5) Glede bržega raspravljanja šumskih prijavnica i oštrijega kažnjenja naročito notornih šumokvarnika, ne mogu šumoposjednici ništa učiniti. Pomoći tu mogu jedino nadležni faktori tim, da podčinjene oblasti ponovno upozore na mnogobrojne i veoma dobre u tom pogledu postojeće naredbe, te da ih pozovu da se tih naredaba drže.

Time bi dotične oblasti u veliko radile samo sebi u pri-log. Sada mnoga kr. kotarska oblast dobije po više tisuća prijavnica za raspraviti. Naravno da to zadaje svu silu posla. Nu da su se već nazad mnogo godina šumske prijavnice brzo raspravljale, a dosudjene šumske odštete brzo i energično utje-rale, bio bi narod uvidio da se šumske štete ne mogu poči-njati nekažnjeno, a posljedica bi bila ta, da bi se narod odučio od pravljenja šumskih šteta, uslied česa bi danas kot. oblasti, umjesto na hiljade prijavnica godišnje, imale jedva koju stotinu za raspraviti.

Glede utjerivanja pako dosudjenih šumskih odšteta mogu si šumovlasnici pomoći time, da zatraže da im se dozvoli po-stavljanje vlastitih ovrhovoditelja. Time u proračunu prouzro-čeni veći izdatak je tako neznatan prema koristi, koja se tim polučuje, da nije vrijedno o njemu niti govoriti. On se naime obilno nadoknadjuje sa utjeranim tražbinama, eventualno sa uslied toga mogućim sniženjem čuvarskog osoblja, a naročito sa moralnim uspjehom u pogledu uzgoja naroda.

Kod krajiških imovnih občina i zemljištnih zajednica je na žalost i u tom pogledu teorija u protimbi sa praksom.

Zastupnici naime tih korporacija umjesto da podupru na-stojanja svoga šumarskoga činovništva u tom pogledu, rade na žalost obično protivno, te nastoje, bud da se utjerivanje obu-stavi, bud da se u obće dužne šumske odštete brišu.

Ad 6) U tom pogledu postojali su u prijašnjim decenijima mjestimično skroz abnormalni odnošaji. Dovoljno je ako spo-menemo da tomu nije baš osobito dugo, što je kod jedne imovne občine jedan šumarski činovnik uz pripomoć samo jednoga pi-sara, upravljao sa kotarskom šumarijom od preko 40.000 rali šume, a lugarski srezovi u veličini od koje hiljade rali nisu još niti danas prevelika riedkost u gornjoj Krajini. Da u takovim prilikama nedospije niti upravno niti čuvarsko osoblje, da pod-punoma vrši svoju dužnost glede očuvanja šumskoga dobra, jasno je samo po sebi, a dotični šumoposjednik sam si je kriv, ako mu radi toga šuma propada.

Pitanje šumskih šteta je u Hrvatskoj i Slavoniji aktuelno, a moći će se riješiti na svestrano zadovoljstvo samo vremenom i samo uz djelotvornu suradnju svih na to pozvanih faktora.

LISTAK.

Osobne vesti.

Imenovanja. Ban kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije imenovao je Gjuru Cesarića kr. žup. šum. nadzornika II. raz. u IX. čin. razredu kod kr. županijske oblasti u Osijeku, kr. župan. šumarskim nadzornikom I. raz. u VIII. činovnom razredu, ostaviv ga i nadalje na došadanjem mjestu službovanja.

Kr. ugar. ministar za poljodjelstvo imenovao je Josipa Hagena i Stjepana Bevelaqua kr. ugar. šumarsko-inžinirskim vježbenicima kod kr. šumarskog ureda na Sušaku.

Umro. Pri zaključku lista doznajemo, da je na 27. listopada t. g. nakon kratke ali teške bolesti u 51. godini života umro Slavoljub Kozia k, kr. žup. šumarski nadzornik I. razreda u Požegi.

Pokojnik rodio se je godine 1859. u Šidu. Šumarstvo je svršio na opstojalom gospodarsko-šumarskom učilištu u Križevcima, a bio je njeko kratko vrijeme i izvanrednim slušateljem c. kr. visoke škole za zemljoteštvo u Beču. Dne 2. prosinca 1887. nastupio je službu kod brod. imov. općine kao procjenbeni pristav, od kuda je godine 1884. prešao k ogulinskoj imovnoj općini kao šumski procjenitelj. U ožujku godine 1889. imenovan je županijskim nadšumarom u Gospiću, a dekretom od 16. siječnja 1897. kr. županijskim šumarskim nadzornikom, te ujedno premješten u Osijek, a godine 1904. u Požegu, gdje ga je sada zatekla smrt. — Slava mu!

70. godišnjica. — Na 18. listopada t. g. slavio je svoj 70. rođendan vrli, te opće poznati i štovani šumarski profesor dr. Adolf vitez Guttenberg, koji je i mnogim nam hrvatskim šumarima, kao bivši njihov profesor, u veoma ugodnoj uspomeni.

Dvorski savjetnik profesor dr. A. vitez Guttenberg rodio se je na 18. listopada 1839 u Tamswegu u Solnogradskoj (Salzburg). Nakon svršenih gimnazijalnih nauka otišao je na šumarsku akademiju u Ščavnici, te je nakon njezinog apsolviranja stupio u praktičnu službu najprije na gospoštiji Hradeck u sjevernoj Ugarskoj, odkuda je stupio u državnu službu, a godine 1877. bio je za profesora pozvan na ces. kr. visoku školu za kulture tla u Beču, gdje do danas predaje šumsko-uredjajne predmete, te gdje si je kao takav stekao upravo svjetki glas.

Profesor Guttenberg radio je mnogo i na književnom polju, a osobito se je iztakao svojim djelom „Die Forstbetriebseinrichtung“, koje je izdao u Beču godine 1903.

Opće obljubljenom i štovanom svečaru čestitamo najsrdačnije.

Knjižtvo.

Hrvatski Lloyd. Pod tim naslovom počeo je početkom listopada t. g. u Zagrebu izlaziti list za promicanje općih narodno-gospodarstvenih interesa. Izdavatelj i odgovorni urednik je član šumarskoga društva, g. Dragutin Mocnaj, šumarnik u m. List izlazi svake subote, a pretplata mu je za Hrvatsku i Slavoniju te Austro Ugarsku monarhiju u opće 14 K godišnje. Program toga lista je, obraćati pažnju svim granama narodnoga gospodarstva: trgovini, obrtu, industriji, prometu i svim poslovnim strukama bez razlike vrsti. Pratiti će gospodarstvo šumsko i poljsko, rudarstvo, pomorstvo i zadrugarstvo. Osobitu pažnju obećaje posvetiti pomorskoj i kopnenoj izвозnoj i uvožnoj trgovini sa osobitim obzirom na proizvode našega poljskoga i šumskoga gospodarstva, te industrije. Sudeći po do sada izašlim brojevima, je taj list veoma dobro uređivan, pak bude li tako i nadalje, to je obzirom na to, što udovoljava jednoj faktično postojećoj potrebi, sjegurno, da će i dobro uspjevati, što mu i želimo.

Pitanje.

U segregiranoj vlastelinskoj šumi velikoj preko 2000 rali, imade jedan seljak pol rali veliku livadu i na istoj pčelinjak. K toj seljakovoj livadi ne vodi nikakav javni put, niti vlastnik pčelinjaka ne ima gruntovno uknjiženu služnost puta ili prolaza kroz vlastelinsku šumu. Da može doći na svoju livadu, odnosno k svomu pčelinjaku, mora ići prosjekama u vlastelinskoj šumi.

Pita se, da li vlastelinstvo mora dotičnomu seljaku kroz svoju šumu dozvoliti prolaz kolima po njegov med, te ako da, na temelju kojega zakona?

Slavon. šumar.

Iz upravne prakse

Služnost stana (§. 521. o. g. z.) ne može se smatrati realnom kvalifikacijom za stečenje krajiškog pravoužitništva.

Odlukom gosp. ureda g. imovne obćine od 13. prosinca 1908. br. 6523. odlučeno je, da se na kompetenciju od četvrt selišta, otpadajuću na selištni posjed kbr. 36 u G. imadu upisati kao suvlasnici: Josip Š. kbr. 36 u polovici i Ana udova i Štefanija Š. u polovici od četvrt selišta.

Odlukom žup. upr. odbora od 11. ožujka 1909. br. 590 potvrđena je prvostepena odluka.

Riešidbom kr. zem. vlade, odjela za unut. poslove od 1. svibnja 1909. br. 24.640. preinačene su dolnjostepene odluke te odlučeno, da se J. Š. imade upisati u pravoužitnom katastru kao samovlasnik kompetencije od četvrt selišta otpadajuće na selištni posjed kbr. 36 u G.

Razlozi: Dolnjostepene odluke temelje se na činjenici, da je selištni posjed kbr. 36. opterećen sa služnosti doživotnog stanovanja u zadnjem dielu kuće br. 36. za korist Ane i Štefanije Š.

Takova služnost, jer se ne proteže na sve dielove kuće, nije služnost uživanja kuće (§ 509. i 511. o. g. z.), nego služnost porabe kuće (§ 521. o. g. z.); pa za to obzirom na ustanove § 508. i 511. o. g. z. sve druge koristi, koje su sa kućom spojene, spadaju vlasniku iste.

Stoga se ta služnost stana ne može smatrati *realnom* kvalifikacijom za stećenje pravoužitništva, pa za to Ani i Štefaniji Š. ne pripada pravoužitništvo, nego cijelo pravoužitništvo pripada J. Š, kao *vlastniku* kuće br. 36.

U Mjesečniku p. d. priobćio: Dr. A. Goglia.

Različite vijesti.

Državni ispit za samostalno vođenje šumskoga gospodarstva održan je a) u Zagrebu dne 23. i sljedećih dana, b) u Budimpešti 25. i sljedećih dana o. m.

Izvjeshće o tomu donjeti ćemo u sljedećem broju.

Skupština ugar zem. šumarskog društva održana je 26. kolovoza t. g. u Fenyőhazi uz sudjelovanje od kakovih 200 članova, te uz predsjedanje predsjednika baruna Dezidera Banffy-a. Nakon što su bili pozdravljeni upravo mnogobrojni zastupnici raznih društava, korporacija i gradova, te odaslani brzoglasni pozdravi, među inim na kr. ug. ministra poljodjelstva dra. Ignaca Daranyi-a, prešlo se je na dnevni red. Iz izvješća o djelovanju društva u prošloj godini razabire se, da je društvo imalo 859 utemeljiteljnih i 1117 redovitih, ili ukupno 1976 članova. Društvena imovina koncem godine 1908. iznosila je 916.611 K 75 fil. U upravljajući odbor izabrani su i to za dalnje 4 godine: Fridrik Dapsy, Ignjac pl. Daranyi, Ivan Kócsy, Franjo Marosi, Dragutin Nagy, Koloman Péch, Franjo Schmidt, Otto Scholtz, Julio Scholtz i Eugen Vadas; a za dalnje 3 godine Dragutin Kaán. Nadalje je sa velikim zanimanjem saslušano predavanje kr. ugar. šumarskog nadinžinira Franje Szabó-a o državnom šumarstvu u Fenyőhazi i tamošnjoj električnoj industrialnoj željeznici. Predloga bijaše podnešeno 3, koji su svi odupućeni upravljajućem odboru na proučenje i stavljenje predloga u budućoj glavnoj skupštini. U podne bio je banket, kod kojega je predsjednik barun Banffy izrekao prvu zdravicu Njegovom Veličanstvu kralju. Po podne razgledali su skupštinari najprije munjaru i električnu pilanu, a zatim su se električnom industrijalnom željeznicom odvezli u bližnje državne šume. Na 27. i 28. kolovoza preduzimani su u dvim skupinama izleti u Avaráralja i Tatranske kupke.

Najnoviji status i beriva šumarskog i lugarskog osoblja kneza Thurn-Taxisa. Kako je poznato, knez je Thurn-Taxis kao posjednik vlastelinstva Želin-Čiče, Ozalj, Brod na Kupi i Grobnik, jedan od najvećih šumoposjednika u Hrvatskoj, pak stoga držimo, da će naše šumarske drugove zanimati da doznaju, kako je plaćeno, te kakovi su pravni odnošaji šumarskog i lugarskog osoblja, koje je namješteno na tim ogromnim posjedima.

Riešenjem vladajućega kneza od 14. studena 1908. promjenjeni su i poboljšani dosadani propisi glede pravnih odnošaja i beriva kneževskih činovnika.

Stalna beriva sastoje se iz plaće, koja se svake tri godine povećaje, te iz stana u naravi, odnosno ako takovoga ne ima, tada u odgovarajućoj stanarini. Ta beriva iznose:

Činovni razred	C i n o v n i k a z n a č a j	P l a ć a g o d i š n j e								Nuzberiva	
		prve 3 godine	nakon 4	nakon 7	nakon 10	nakon 13	nakon 16	nakon 19	nakon 22	stanarina	I n o
g o d i n a											
k r u n a											
V.	Šumarnik	6360	6960	7560	8160	8760	9219	9678	--	1080	—
VI.	Nadžumar.....	5100	5670	6240	6810	7380	7950	8235	—	885	—
VII.	a) Šum. asesor										720 ³
	b) Šum. upravitelj (Forstverwalter) ...	3900	4320	4740	5160	5580	6000	6460	-	720	600 ⁴ 510 ⁵ 420 ⁶ 570 ⁷
VIII.	Kotar. šumar (Revier- förster										420 ⁸
											330 ⁹
											210 ¹⁰
											150 ¹¹ 150 ¹²
		2850	3204	3558	3912	4266	4620	4974	—	570	
IX.	Šumar. asistent ...	2490	2775	3060	3345	3630	3915	4200	—	420	—
X.	Šumar (Förster)	2130	2307	2484	2661	2838	3015	3192	3369	360	150 ¹³
XI.	Šumarski pristav	1770	1947	2124	2301	2478	2655	2832	—	285	—
XII.	Lovački i šumarski pomoćnik	1470	1611	1752	1893	2034	2175	2316	2475	285	—
XVI.	Lugar (Forstwart) ...	1020	1140	1260	1380	1500	1620	1740	—	210	—
XVII.	Šumski pazitelj (Wald- aufseher)	930	990	1050	1110	1170	1230	1290	—	210	—

Činovnih razreda I. — IV. te XIII. — XV. u Hrvatskoj ne ima.

Odšteta putnih troškova :

³ na kotarskoj šumariji (Revier) I. raz.

⁴ na kotarskoj šumariji (Revier) II. raz.

⁵ na kotarskoj šumariji (Revier) III. raz.

⁶ na kotarskoj šumariji (Revier) IV. raz.

⁷ za putovanja unutar 30 kilometara.

⁸ na pomoćnoj šumariji (Försterei) I. raz.

⁹ na pomoćnoj šumariji (Försterei) II. raz.

¹⁰ na pomoćnoj šumariji (Försterei) III. raz.

¹¹ na pomoćnoj šumariji (Försterei) IV. raz.

¹² za putovanja unutar 30 kilometara.

¹³ Doplatak na samostalnoj pomoćnoj šumariji.

Kneževski činovnici diele se 1. u doživotno i 2. uz opoziv namješteno osoblje. Među prve spadaju oni u V.—X. činovnom razredu, a među potonje činovnici ispod X. čin. razreda.

Doživotno namješteni činovnici imaju pravo na mirovinu i to nakon 10 godina službe u iznosu od $\frac{8}{10}$, nakon 20 godina u iznosu od $\frac{9}{10}$ plaće, dočim nakon dovršenja 65. godine života iznosi mirovina podpunu plaću. Onaj, koji navršši 65. godinu života ima pravo tražiti, da bude stalno umirovljen. Udove dobivaju $\frac{4}{10}$ od plaće, odnosno mirovine supruga. Svako dieće $\frac{2}{10}$ od majčine mirovine, a siročad ima pravo na $\frac{3}{10}$ iste.

Uz opoziv namješteni činovnici imaju za sebe, za svoje supruge i djecu pravo na mirovinu po propisima, koji su u glavnom slični onima, koji vriede za zemaljske činovnike u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji.

Kao uvjet za namještenje činovnikom u VII. i višim činovnim razredima zahtjeva se od dotičnika, da je udovoljio svim uvjetima, koji se traže kod namještenja u višoj državnoj službi u Njemačkoj ili u Austriji, dočim kotar. šumarom (Revierförster) može postati onaj, koji je svršio lugarsku školu (Waldbau oder Försterschule), ili koji je sa dobrim uspjehom položio pruski lovački ispit, ili koji ovomu slični ispit.

Društvu gospodarskih i šumarskih činovnika Hrvatske i Slavonije sa sjedištem u Osieku, pristupilo je kao utemeljiteljni član „Vlastelinstvo biskupije djakovačke“ sa prinosom od jedne hiljade (1000) kruna, na čemu društvena uprava izriče svoju usrdnu zahvalu uz želju, da se u patriotsko vlastelinstvo biskupije djakovačke ugledaju i ona ostala veća vlastelinstva naše domovine, koja rečenomu društvu do danas još nisu pristupila kao utemeljitelji.

Trgovina drvom.

Kako smo u zadnjem broju naslućivali, polučio se je kod prodaje hrastovine iz šuma kr. nadšumarskog ureda u Vinkovcima i investicijske zaklade u Zagrebu, povoljan uspjeh, čime će opet oživiti ne samo trgovina i promet sa hrastovinom, nego će opet u našim hrastovim šumama naći zarade na hiljade domaćih radnika i vozara.

Nisu doduše postizavane one cijene, na koje smo bili vikli nazad malo godina, nu tomu se obzirom na ondašnje zaista visoke cijene, te jer se niti tržište obično ne popravljja preko noći, nismo mogli ni nadati. Neizbježno je stoga bilo, da se je na nastali zastoj morao kod procjene uzeti obzir, te procjena sastavljati nješto niže, nego li smo to prije bili naučeni. Čini se dakle da se je usljed uvidljivosti i šumoposjednika a i ponovne poduzetnosti drvotrzaca, kriza u glavnom prebrodila.

Uspjeh dosadanjih dražba ima se u prvom redu pripisati izvanredno dobroj kakvoći slavonske hrastovine. pak stoga nas neće smjeti iznenaditi, ako pojedine lošije čestice budu još uvijek ostale neprodane.

Na žalost takovo poboljšanje tržišta ne opaža se kod bukovine i čamovine, te je još uvijek slabi izgled u toj grani drvne trgovine. To nas ali ne smije učiniti malodušnima. Takovi zastoji u bukovini i ča-

movini događali su se u zadnjim decenijima često. Dvie, tri, četiri godine su cene rasle i potražba je svestrana. Posljedica toga je bila prevelika proizvodnja, koja je opet nakrcala sva skladišta, te je morao doći pad ciena. Držimo da će tako biti i ovaj puta. Kada se budu počela skladišta prazniti, dizati će se i cene, a po tom i poduzetnost.

Podpuna stagnacija nastala je u prodji javora rebraša.

Uspjeh koncem rujna i tečajem mjeseca listopada održanih dražba bijaše sljedeći:

1. Kod kralj. nadšumarskog ureda u Vinkovcima je na dražbi držanoj:

a) dne 27. rujna t. g. prodano je 8477 bukovich i 91 topolovo stablo u srezu „Jamaričko brdo“ u području kr. šumarije u „Lipovljanima“ tvrđei „Filipa Deutscha sinovi u Zagrebu“ za 12.500 K, naprama isključenoj cieni od 12.408 K.

Neprodana su ostala bukova itd. stabla u srezu „Novsko brdo“ kr. šumarije u „Raiću“.

b) dne 28. rujna t. g. prodane su čestice:

„Čadjevski bok 2.“ sa 1675 hrastovich, 2191 jasenovich, 1328 briestovich i 67 grabovich stabala, procjenjenih na 151.258 K, dostao je „S. Benedik i sin iz Zagreba“ za 232.611 K;

„Dvojane 5.“ sa 672 hrastova, 194 briestova i 481 grabova stabla procjenjenih na 116.744 K, dostao je „Gustav Deutsch iz Zagreba“ za 183.909 K;

„Trstika 6.“ sa 270 hrastovich, 110 jasenovich, 1327 briestovich i 1603 grabovich stabala, procjenjenih na 63.076 K, dostalo je „Neuschlossovo našičko dion. društvo“ za 90.450 K;

„Čardačinska greda 8“ sa 760 hrastovich, 36 jasenovich, 355 briestovich i 37 grabovich stabala, procjenjenih na 105.195 K, dostala je tvrđka „Binder i Polgar iz Zemuna“ za 110.540 K;

„Savički gjol 12.“ sa 395 hrastovich, 3258 jasenovich, 54 briestovich i 57 grabovich stabala, procjenjenih na 51.380 K, dostalo je „Neuschlossovo našičko dion. društvo“ za 7.430 K;

„Suše 20. B.“ sa 323 hrastovich, 15613 jasenovich i 730 bukovich stabala, procjenjenih na 95.399 K, dostala je „Hrvatska eskomptna banka u Brodu“ za 115.999 K;

„Prašnik I.“ sa 815 hrastovich, 10 briestovich i 41 grabovo stablo, procjenjenih na 103.426 K, dostala je tvrđka „A. i G. Mercier iz Ca-praga“ za 126.713 K;

„Prašnik II.“ sa 1614 hrastovich, 13 briestovich i 75 grabovich stabala, procjenjenih na 168.947 K, dostalo je „Neuschlossovo našičko dion. društvo“ za 223.012 K;

„Slavir“ sa 1220 hrastovich, 15 jasenovich, 2 briestova i 35 grabovich stabala, procjenjenih na 147.245 K, dostala je tvrđka „Josias Eisler i sinovi iz Beča“ za 216.141 K;

„Gradina“ sa 931 hrastovich, 58 jasenovich, 16 briestovich i 26 grabovich stabala, procjenjenih na 111.433 K, dostala je „Hrvatska eskomptna banka u Brodu“ za 148.990 K; i

„Smogva“ sa 1212 hrastova, procjenjenih na 128.340 K, dostalo je „Bergerovo d. d. za trgovinu drva u Zagrebu“ za 192.677 K.

Prodano je dakle ukupno 11 čestica za 1,713.472 K, naprama procjeni od 1,242.443 K, ili za 37.8% nad procjenom.

Čestice „Suše 20. A“ i „Medjustruge 22. B“ u procjenbenoj vrijednosti od 232.084 ostale su neprodane.

2. Kod kr. šumarskog ravnateljstva u Zagrebu je na dražbi dne 4. listopada t. g. 13.124 m³ bukovine kr. šumarije u „Vranovini“, procjenjenih na 18.113 K, dostala tvrdka „Ganz i drug iz Budimpešte“ za 18.221 K.

3. Kod prvostolnoga kaptola u Zagrebu je na dražbi dne 8. listopada t. g. dostao i to:

a) u šumi kod Siska nalazećih se 2092 hrastovih i 58 jasenovih stabala, procjenjenih na 37.590 K, dostala je tvrdka „Filipa Deutscha sinovi iz Zagreba“ za 39.200 K; i

b) u šumi kod Farkašića nalazećih se 426 hrastovih i 807 bukovih, grabovih i cerovih stabala, procjenjenih na 15.600 K, dostao je „R. Bachrach iz Zagreba“ za 17.578 K.

4. Kod gradskog poglavarstva u Varaždinu je na dražbi dne 15. listopada t. g. 438 hrastovih stabala, procjenjenih na 16.481 K 82 fil. dostao „M. C. Ebenšpanger iz Varaždina“ za 18.481 K 82 fil. ili 12% nad procjenom. Kod prodhodne ustmene dražbe bijaše najveća ponuda tvrdke „Filipa Deutscha sinovi iz Zagreba“ sa 18.310 K

5. Kod dražbe stabala zem. zajednice Motičina dol., Gazije, Vukojevci, i Razboište, održane na 16. rujna t. g. kod kr. kotar. oblasti u Našicama, prodano je samo 4177 hrastovih stabala z. z. „Motičina dol“ procjenjenih na 162.738 K. Ta stabla je dostalo „Neuschlossovo našičko dion. društvo“ za 162.907 K. Na stabla ostalih zem. zajednica nije stigla ni jedna ponuda.

6. Kod dražbe obdržavane dne 27. srpnja, odnosno 14. listopada t. g. kod kr. kotarske oblasti u Delnicama, jest prodano i to:

a) 386 jelovih stabala zem. zajednice „Lič“, procjenjenih na 9713 K 88 fil. prodano je za 9750 K; i

b) 523 jelovih stabala zem. zajednice „Zlobin“, procjenjenih na 17.457 K 33 fil., prodano je za 17.460 K Imena dostalaca nisu nam poznata.

7. Kod dražbe održane 7. rujna t. g. kod kr. kotarske oblasti u Vrbovskom, jesu jelova i omorikova stabla zem. zajednice „Kom. Moravice“ prodana uz naknadnu premjeru i to: a) 189 stabala u šum. predjelu „Kosica“ prodano je za 11 K 30 fil., i b) 450 stabala u šum. predjelima „Lazine i Grič“ prodano je po 11 K 49 fil. po 1 m³ tehničko uporabivog drveta.

8. Kod dražbe održane 3. rujna t. g. kod kr. kotarske oblasti u Slatini prodano je:

a) 47 hrastovih stabala z. z. „Suhamlaka“ za 1.500 K, prema procjeni od 854 K; i

b) 438 hrastovih stabala z. z. „Macute“ za 10.150 K, prema procjeni od 9.636 K.

Dostalcem obijuh skupina je „Stjepan Žagar iz Šljivoševaca“.

Neprodano je ostalo 117 hrastovih stabala z. z. Bazje dol.

9. Kod dražbe održane na 14. listopada t. g. kod kr. kotar. oblasti u Virovitici, jesu 132 hrastova i 4903 bukova stabla z. z. „Gvozdansko“

procijenjena na 34.827 K 68 fl., prodana „Maksi Kremsiru iz Barča“ za 35.000 K, dočim su stabla z. z. „Pivnica i Klisa“ ostala neprodana.

10. Drazba, koja je na 3. rujna t. g. održana kod šumarije „Irenovac“ vlastelinstva „Kutjevo“, vrhu 1225 hrastovih i 37.886 bukovih stabala bila je bezuspješna.

11. Na dne 20. listopada t. g. kod gr. poglavarstva u Petrinji održane dražbe vrhu 9273 hrastovih stabala u gradskoj šumi „Kotar“, koja dražba je bila raspisana bez naznake izklične cijene, bila je bezuspješna.

12. Kod dražbe, koja je na 9. listopada t. g. održana kod kr. kotarske oblasti u Cirkvenici, jest 1700 jelovih stabala z. z. „Selce“, procijenjenih na 21.651 K, dostao „Nikola Katnić iz Cirkvenice“ za 21.680 K.

13. Drazba, koja je na 15. rujna t. g. održana kod kr. kotarske oblasti u Kutini vrhu 715 hrastovih stabala, procijenjenih na 24.442 K 86 fl., ostala je bezuspješna.

14. Drazbe, koje su se kod kr. kotar. oblasti u Požegi obdržavale i to: a) na 31. kolovoza t. g. vrhu stabala iz šume z. z. „Alilovci, Podgorje i Bešinac“, te b) na 7. listopada t. g. vrhu stabala iz šuma z. z. „Jaguplije i Ugarci“, bile su bezuspješne.

15. Kod dražbe stabala „krajiške investicionalne zaklade“, održane u Zagrebu na 12. listopada t. g. prodano je svih 9 čestica i to:

a) „Smogva br. 26/I.“ sa 1381 hrastova, procijenjenih na 134.569 K, dostalo je „Neuschlossovo našičko dion. društvo“ za 192.912 K;

b) „Smogva br. 26/II.“ sa 1005 hrastova, procijenjenih na 100.721 K, dostalo je također „Neuschlossovo našičko dion. društvo“ za 138.930 K.

c) „Blato br. 24.“ sa 1660 hrastovih, 456 briestovih i 1057 bukovih i inih stabala, procijenjenih na 195.535 K, dostalo je „Dioničarsko društvo za trgovinu drva u Beču“ (Holzhandels-Akt. Ges. Wien) za 320.100 K;

d) „Narače br. 20/I.“ sa 1521 hrastovih, 8 jasenovih, 54 briestovih i 4 bukova i ina stabla, procijenjena na 215.447 K, dostala je tvrdka „I. Frank i drug iz Osieka“ za 281.917 K;

e) „Narače br. 20/II.“ sa 1614 hrastovih, 3 jasenova, 160 briestovih i 17 bukovih i inih stabala, procijenjenih na 210.727 K, dostao je „Makso Benedik iz Zagreba“ za 277.777 K;

f) „Krnić br. 29/I.“ sa 1990 hrastova, procijenjenih na 279.083 K, dostao je „M. Drach jun. iz Beča“ za 450.500 K;

g) „Krnić br. 29/II.“ sa 1771 hrastom, procijenjenih na 251.628 K dostala je tvrdka „Mohr i drug iz Monakova“ za 375.276 K;

h) „Žeravinac br. 31/I.“ sa 861 hrastom, procijenjenih na 150.589 K, dostala je „Hrv. es. omptna i mjenačna banka d. d. u Brodu n/S.“ za 207.550 K; i

i) „Žeravinac br. 31/II.“ sa 563 hrastovih stabala, procijenjena na 83.376 K, dostala je tvrdka „Grassl, Schenk i drug iz Beča“ za 115.608 K.

Svih devet čestica prodano je dakle ukupno za 2.360.570 K prema iskličnoj cijeni od 1.621.675 K, što čini 45.55% preplate.

16. Kod jeftimbe za izradbu i dovoz oko 5000 met. hvati gorivih drva iz imov. šume u „Kupinskom kutu“, koja jeftimba je bila na 22. rujna

t. g. kod „gospodarstvenoga ureda petrovaradinske imovne občine u Mitrovici“, postao je poduzetnikom „Simon Joffe iz Kupinova“ uz cieniu od 8 K 41 fl. po met. hvatu, naprama isključnoj cieni od 9 K.

17. Drazba vrhu 6900 jelovih i omorikovih stabala u šumi „Kriva draga“, koja je kod gospodarstvenog ureda otočke imovne občine držana na 15. rujna t. g. bila je bezuspješna.

18. Drazba ovogodišnjega priroda žira i bukvice u šumama vlastelinstva „Kutjevo“, koja je držana 12. rujna t. g. uspjela je podpunoma. Pojedini trgovci žirom kupili su veće šumske površine za sabiranje kitnjaka, koji je ove godine riedko dobro uradio, a uslied povoljnih klimatskih prilika je izvanredno zdrav. Usto su razni šumski predjeli za žirenje svinja prodani raznim žiteljima iz Podravine, koji kod toga vlastelinstva redovito žirovinu kupuju.

19. Drazba ovogodišnjeg uroda žira, bukvice i kostanja u otvorenim šumama vlastelinstva „Pleternica-Velika“ (vlastništvo brodske im. občine), održana je kod kotarske šumarije u Pleternici na 23. rujna t. g. i to uz izvaredno povoljni uspjeh. Žirovina je prodana u svim na drazbu iznešenih 15 šumskih predjela, te je polučena ukupna svota od 11.316 K, što predstavlja znatnu preplatu prema procjeni.

20. Na drazbi obdržavanoj dne 18. listopada t. g. kod gospodarstvenoga ureda križevačke imovine občine u Belovaru prodane su čestice:

a) „Ravni lug“ sa 1055 hrastova, procjenjenih na 139.116 K, dostala je tvrdka „Josip Halle iz Siska“ za 193.870 K; i

b) „Piesak“ sa 1050 hrastova, procjenjenih na 57.044 K, dostao je „R. Bachrach iz Zagreba“ za 68.650 K.

Polučena je dakle preplata za 33·83%.

Čestice „Glagovnica i Lešće“ ostale su neprodane.

21. Drazba održana na 26. listopada t. g. kod gospodarstvenoga ureda gradiške imovne občine u Novoj Gradiški imala je sljedeći uspjeh:

a) Česticu „Veliki Djol“ sa 481 hrastovih stabala, procjenjenih na 74.771 K, dostalo je društvo „Holzexploitations-Gesellschaft u Budimpešti“ za 95.199 K;

b) Česticu „Kamare“ sa 523 hrastova stabla, procjenjena na 74.915 K, dostao je „Gustav Deutsch iz Zagreba“ za 103.110 K;

c) Česticu „Ljeskovača“ sa 348 hrastovih stabala, procjenjenih na 53.532 K, dostao je Ivan Turković iz Okučana za 54.332 K; i

d) Česticu „Migalovci“ sa 3037 hrastovih stabala, procjenjenih na 169.456 K, dostalo je društvo „Holzexploitations-Gesellschaft iz Budimpešte“ za 182.998 K.

Spomenute 4 čestice prodane su ukupno za 435.640 K prema procjenbenoj vrijednosti od 372.674 K, prema čemu je polučena preplata od 16·9%.

Neprodana je ostala čestica „Radinje“ sa 1682 hrastova stabla, procjenjena na 113.580 K. Na tu česticu je doduše takodjer bila stigla ponuda sa 114.995 K, ali ponuda je bila samo uvjetna, te je samo stoga ostala neprodana.

Osim drazba, koje su posebnim oglasima oglašene u ovom listu, obdržavati će se tečajem mjeseca studena t. g. još sljedeće:

1. Na 2. studena t. g. prodavati će se kod gospodar. ureda petrovaradinske imovne občine u Mitrovici 11 skupina hrastovih i inih stabala u ukupnoj procjenbenoj vrijednosti od 509.877 K.

2. Na 4. studena t. g. prodavati će se kod kr. šumarskog ravnateljstva u Zagrebu bukova stabla u šumama kr. šumarije u „Novom i Ogulinu“, te bukova i jelova stabla u šumama kr. šumarije u „Mrkoplju“.

3. Na 4. studenoga t. g. prodavati će se kod kr. kot. oblasti u Požegi 1203 hrastova stabla sa pašnjaka z. z. „Trapari-Novoselci“.

4) Na 8. studena t. g. kod kr. šumarskog ravnateljstva u Zagrebu prodavat će se bukovo i ino drvo u šumama kr. šumarije u „Vojniću i Vranovini“.

5) Na 8. studena t. g. prodavati će se kod kr. kot. oblasti u Djakovu 1028 hrastovih stabala iz šume „z. z. Trnava“.

6) Na 9. studena t. g. prodavati će se kod gospodar ureda brodske imovne občine u Vinkovcima 7 skupina hrastovih stabala u ukupnoj procjenbenoj vrijednosti od 649.128 K.

7) Na 10. studena t. g. prodavati će se kod kr. šumar. ravnateljstva u Zagrebu bukova i hrastova stabla iz šume kr. šumarije u „Glini“.

Oglas dražbe hrastovih i inih stabala.

Biskupska nadarbina djakovačka, zastupana po interkalarnoj upravi temporalija prodavati će dne 15. studenoga 1909. putem javne pismene dražbe kod vlastelinskoga ravnateljstva u Djakovu 25188 komada hrastovih stabala iz biskupskih šuma i to: 1. u šumi Krstovi-Popovac 1507; 2. u šumi Kaznica 2212; 3. u šumi Vuka 1.479; 4. u šumi Križice 1326; 5. u šumi Ovčare 2691 hrastova; 6. u šumi Zapadni Dilj 102 hrasta i 77 javora; 7. u šumi Rakovac 87; 8. u šumi Kujnjak 5068; 9. u šumi Aljeg 2946; 10. u šumi Lipovac 76 i 11. u šumi Mačkovac 7617 hrastova, nadalje u raznim šumama oko 42.446 m³ bukovine, sve u ukupnoj procjenbenoj vrijednosti od 417738 K.

Primaju se samo pismene ponude i to do 10 sati do podne na dan dražbe, zaobina iznosi 5% procjenbene, a jamčevina 10% dostalne cijene

Rok sječe, izradbe, i izvoza ustanovljuje se za stabla pod 6. 7. i 10. do konca rujna 1910, za ostala hrastova stabla do konca rujna 1912. a za bukovinu do konca rujna 1916.

Kupovina ima se položiti za stabla 6. 7. i 10. odmah kod podpisa ugovora, za ostalu hrastovinu pol kod podpisa ugovora, a pol prije početka izvoza izradjene robe, — a za bukovinu polovicu kod potpisa ugovora, a druga polovica mjesec dana prije doznake ostatka drve gromade, nu najkasnije 1. kolovoza 1914.

Svi ostali dražbeni uvjeti mogu se uvidjeti kod ravnateljstva biskupskoga vlastelinstva u Djakovu.

Interkalarno upraviteljstvo temporalija nadarbine biskupske stolice djakovačke.

Broj 5.582

1909.

Oglas.

Temeljem naredbe kr. zem. vlade od 11. listopada 1909. broj 57621 i drvosječne osnove za godinu 1909./10. prodavati će se dana 10. studena 1909. u pisarni ovoga ureda dolje iskazana hrastova i brestova stabla.

Stavka	Šumarija	Politička občina	Šumski predjel	Vrst drva	Broj stabala				Ukupno	Procjenbena vrijednost		Udaljenost od prve željezničke stanice
					debljinski razr.							
					I.	II.	III.					
					prsni promjer u cm.							
					do 80	81 do 105	preko 105	K		f		
1	Koprivnica	Peteranec	Panje	hrast	915	119	11	1045	33.972	05	Drnje 3 klm.	
2		Sokolovac	Plavo		1557	138	3	1698	71.948	61	Mučna Rieka Žlcibic 3 klm.	
3			Mučnjaki		509	52	5	566	22.230	39	Isto	
4			Draganovac		684	151	7	842	37.896	54	Koprivnica 7 klm.	
5			Peščenica		88	34	8	130	4.065	57	Lepavina 7 klm.	
6	Novigrad Po-dravski	Molve	Gabajeva greda	hrast	30	1581	3075	4686	1,237.516	—	Virje 9 klm.	
7	Gola	Gola	Sekereš	hrast	187	533	151	871	96.418	08	Gola 3 klm.	
8			Štvanja	jasen brest	4 302	5 233	—	544	35.989	52	Brežnica 6 klm.	
U k u p n o .									1,540.036	76		

Dražbeni uvjeti.

1. Vapnom obilježena stabla izlučena su od dražbe.
2. Svaka stavka oglasa posebni je dražbeni predmet. Propisno sastavljene i bilježovane ponude, obložene zaobinom 10% procjenbene

vriednosti, dobro zapečaćene imadu u uručbenom zapisniku gospodarstvenoga ureda predane biti najkasnije do 10. studena 1909. do 11½ sati prije podne.

Na omotu ponude ima se naznačiti „Ponuda za hrastova stabla, koja se prodaju kod Gjurgjevačke imovne občine na dan 10. studena 1909.“

3. Kupljena stabla može dostalac u njemu povoljne svrhe izraditi, izuzam stupova, kolja, žbica, naplataka i kocaka za taracanje, dočim neizradjene dielove stabala, kao vrhove, granje, triesće, te odpadke dužan je kupac kao gorivo izraditi i složiti, te imovnoj občini predati uz odštetu od 50 fil, po prostornom metru.

4. Za izradbu i za izvoz kupljenih stabala ustanovljuje se rok od dana odobrenja dražbe po kr. zemaljskoj vladi, odnosno od dana predaje hrastova dostalcu i to:

Za Panje	do konca rujna 1910.
„ Plavo	„ „ „ 1910.
„ Mučnjake	„ „ „ 1910.
„ Draganovac	„ „ „ 1910.
„ Pešćenicu	„ „ „ 1910.
„ Gabajevu gredu	„ „ „ 1914.
„ Sekereš	„ „ „ 1910.
„ Štvanju	„ „ „ 1910.

5. Rok za uplatu kupovnine odredjuje se 14 dana iza odobrenja dražbe po kr. zemaljskoj vladi (vidi točku 8. dražbenih uvjeta).

6. Kupac je dužan od dostalne svote 0·2% zajedno sa kupovninom uplatiti kao prinos uzgojnoj zakladi djece činovnika imovnih občina.

Poblži uvjeti mogu se uviditi kod gospodarstvenog ureda u Bjelovaru, šumarije u Koprivnici, Novigradu Podravskom i Goli.

Šumsko-gospod. ured imovne občine Gjurgjevačke.

U Bjelovaru mjeseca listopada 1909.

Dražba hrastovih stabala.

Dne 15. studenoga 1909. u 10. sati do podne prodavati će se kod šumsko-gospodarstvenog ureda križevačke imovne općine u Bjelovaru javnom dražbom putem pismenih ponuda u šumariji Sveti Ivan Žabno ležeća šuma Lešće sa 1122 hrastova, zatim u šumariji Čazma ležeća šuma Glogovnica sa 479 hrastova sposobnim za balvane i cjepku gradju.

Reflektantima mogu se odnosni poblžji dražbeni uvjeti po uvodno spomenutom uredu na zahtjev poštom dostaviti.

U Bjelovaru, 19. listopada 1909.

**Gospodarstveni ured imovne
občine križevačke.**

Broj 9817/1909.

Kr. kot. oblast u Slatini, dne 10. listopada 1909.

Predmet: Dražba različitih stabala.

Oglas dražbe.

Dne 12. studenoga 1909. u 10 sati prije podne obdržavati će se u uredu kr. kotarske oblasti u Slatini putem pismenih ponuda dražba sljedećih hrpa.

Tekući broj	Naziv zemljištne zajednice	Vrst drveća	Broj stabala	Procijen-bena vri-jednost		O p a z k a
				K	fil.	
1	Brezovljani	hrast bu- kva grab razno voće	1822	10.000	—	Od ovih stabala jesu 598 hrastova stabla
2	Bistrica	hrast	268	9.000	—	
U k u p n o			1590	19.000	—	

Ponude imadu glasiti za svaku hrpu posebno, a imadu biti obložene jamčevinom od 10⁰/₀ od izključne cijene. Ponude izpod izključne cijene ne-primaju se.

Na kasnije stigle, kao i na brzojavne ponude ne uzima se nikakov obzir.

Poblize dražbene uvjete moći je viditi kod potpisane oblasti za vrijeme uredovnih satih.

Kotarski upravitelj.

Sjemenje za šumske biljke i za voćke,

šumske biljke i živičnjaci, ukrasno drveće i stabla za perivoje, crnogorična stabla za drvorede, divljake voćaka i plemenite voćke, sjemenje trava i mješavine trava, prodaje u najboljoj kakvoći

Adalbert Farago

e i kr. dvorski dobavljač, Zala-Egerszeg.

Cijenici šalju se badava i franco.

Broj 10983.

Kralj. kotarska oblast u Virovitici 26. listopada 1909.

Oglas dražbe.

Dne 20. studena 1909. u 10 sati prije podne obdržavati će se u uredu kr. kotarske oblasti u Virovitici putem pismenih ponuda dražba slijedećih hrpa:

Naziv zemljišne zajednice	Vrst drveća	Broj komada	Procjenbena vrijednost
1. Gačište	hrast	991	33724.41
2. Pivnica	bukva	6.000	35341.30
3. Klisa	bukva	4.591	26792.34
Ukupno		11.582	95858.05

Ponude, koje imaju biti obložene sa 10% od izklične cijene imaju glasiti za svaku zemljišnu zajednicu napose, a izpod izklične cijene se ne primaju.

Poblje dražbene uvjete moći je uviditi kod podpisate oblasti za vrijeme uredovnih sati.

Na kasnije stigavše kao i na brzojavne ponude, ne će se uzeti nikakav obzir.

Kr. kotarski predstojnik.

SADRŽAJ.

Strana

Gospodarstveno razdielenje brdske šume. Napisao Petar Manojlović, šumar. pristav	401—412
Postanak i prestanak novosisačke imovne občine. Napisao Dr. A. Goglia. (Preštampano iz Mjesečnika prav. društva)	412—415
Njeke misli o šumskim štetama. S nacionalno-ekonomskog gledišta napisao A. Perušić	416—428
Listak. Osobne vesti: Imenovanja. — Umro. — 70-godišnjica Knjižtvo	428
Pitanje	429
Iz upravne prakse	429—430
Različite vijesti: Državni ispit za samostalno vođenje šumskoga gospodarstva. — Skupština ugar. zem. šumarskog društva. — Najnoviji status i beriva šumarskog i lugarskog osoblja kneza Thurn-Taxisa. — Društvo gospodarskih i šumarskih činovnika Hrvatske i Slavonije.	430—435
Trgovina drvom	432—437
Oglasi	437—440

Zlatna kolajna sa izložbe u Parizu 1900.

Neuhöfer i sin (Neuhöfer & Sohn)

e. kr. dvorski mehaničar

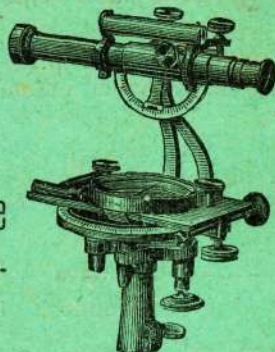
Beč (Wien) I. Kohlmarkt 8. (Tvornica u Beču V. Hartmannngasse 5.

Izradjuje pod jam-
stvom izvrsne iz-
rade i točne rekti-
fikacije

Bousolne strojeve

sa optičkom distanz-
mjerom.

**Mjerače sto-
love. Perspektiv
ravnala.**

**Letve za nive-
liranje. Šu-
marske bou-
sole.**

Promjerke

a i drva.

Mjeračke vrpce
iz platna ili ocijela.

Planimetre itd. — Pantografe.

Brojne čekiće, aparate za prenašanje, cr-
tala kao i sve vrsti matematičkih stro-
jeva i mjerila.

Ilustrovani cienici badava

Svi se popravci obavljaju najbolje u najkraćem roku.

Sveudiljna zaliha
svih vrsti mjeračkih
strojeva i pomagala.

